

Sportovní talk show a možnosti její didaktizace ve výuce českého jazyka na 2. stupni ZŠ

Diplomová práce

Studijní program:

N7504 Učitelství pro střední školy

Studijní obory:

Učitelství českého jazyka a literatury

Učitelství občanské výchovy pro 2. stupeň základní školy

Autor práce:

David Polák

Vedoucí práce:

Mgr. Michaela Kotenová

Katedra českého jazyka a literatury

Zadání diplomové práce

Sportovní talk show a možnosti její didaktizace ve výuce českého jazyka na 2. stupni ZŠ

Jméno a příjmení: **David Polák**
Osobní číslo: P19000359
Studijní program: N7504 Učitelství pro střední školy
Studijní obory: Učitelství českého jazyka a literatury
Učitelství občanské výchovy pro 2. stupeň základní školy
Zadávací katedra: Katedra českého jazyka a literatury
Akademický rok: **2020/2021**

Zásady pro vypracování:

1. Řídit se organizačními a metodickými doporučeními vedoucí práce.
2. Prostudovat základní odbornou literaturu k tématu.
3. Charakterizovat formát sportovní talk show a postihnout jeho specifika.
4. Popsat charakter vybraných českých sportovních talk show a provést jejich komparaci.
5. Provést analýzu vybraných děl (se zaměřením především na zvukovkou a lexikální stránku jazyka).
6. Navrhnout sadu vlastních příprav na hodinu ČJ na 2. stupni ZŠ, v nichž bude využit motivační a didaktický potenciál sportovní talk show.
7. Realizovat navržené postupy v praxi výuky ČJ na 2. stupni ZŠ a provést následnou reflexi.
8. Formulovat závěry a vypracovat text diplomové práce.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

- ČAPEK, R. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3450-7.
- ČECHOVÁ, M. *Komunikační a slohová výchova*. Praha: ISV, 1998. ISBN 80-85866-32-3.
- ČECHOVÁ, M., STYBLÍK, V. *Čeština a její vyučování: didaktika českého jazyka pro učitele základních a středních škol a studenty učitelství*. Praha: SPN 1998. ISBN 80-85937-47-6.
- ČMEJRKOVÁ, S. et al. *Styl mediálních dialogů*. Praha: Academia 2013. ISBN 978-80-200-2267-7.
- HOFFMANNOVÁ, J. et al. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia 2016. ISBN 978-80-200-2566-1.
- KORDA, J. *Úvod do studia televize*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. ISBN 80-244-1135-0.
- KORDA, J. *Úvod do studia televize 2: Faktuální televize a její žánry*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80244-3611-1.

Vedoucí práce:

Mgr. Michaela Kotenová
Katedra českého jazyka a literatury

Datum zadání práce:

30. listopadu 2020

Předpokládaný termín odevzdání:

30. dubna 2022

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Kateřina Váňová, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

28. dubna 2022

David Polák

Poděkování

Moc děkuji vedoucí své diplomové práce Mgr. Michaele Koteňové za cenné rady a velkou trpělivost při řešení komplikací vzniklých při psaní této práce.

Poté bych chtěl moc poděkovat své rodině za podporu, a to nejen po dobu studií na vysoké škole.

Anotace

Hlavním cílem práce je naznačit a provést možnosti didaktizace obsahu vybraných sportovních talk show v několika vyučovacích jednotkách českého jazyka na základní škole. Teoretická část představuje formát talk show a analýzu jazykových projevů aktérů vybraných sportovních talk show.

Klíčová slova

Talk show, sportovní talk show, komunikát, vyučování, jazykový projev

Annotation

The main objective of this thesis is to suggest and explore the possibilities of didactizing the content of selected sports talk shows in several teaching units. The theoretical part introduces in more detail the format of talk shows and the analysis of the linguistic expressions of the actors of selected sports talk shows.

Keywords

Talk show, sports talk show, communication, teaching, language expression

Obsah

Úvod	1
1 Dialog.....	2
1.1 Spontánní dialog.....	2
1.2 Institucionální dialog	3
1.3 Mediální dialog.....	3
2 Talk show	6
2.1 Počátky talk show.....	7
2.2 Zdroje inspirace talk show.....	7
2.3 Pravidla talk show.....	8
2.4 Druhy talk show.....	10
2.5 Historie talk show	11
3 Sportovní talk show a její specifika	11
3.1 Vybrané sportovní talk show a jejich moderátoři	12
Ušák Jaromíra Bosáka.....	12
Jeden na jednoho	14
Blikanec Tomáše Řepky	15
4 Analýza jazykového projevu aktérů vybrané sportovní talk show	16
4.1. Analýza fonetické roviny jazykového projevu moderátora Jaromíra Bosáka v Ušáku 129.....	17
Příklady vybraných sledovaných jevů.....	17
4.1 Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu moderátora Jaromíra Bosáka 18	
Příklady vybraných sledovaných jevů.....	18
4.2 Analýza fonetické roviny jazykového projevu hosta Václava Kadlece v Ušáku 129.....	18
Příklady vybraných sledovaných jevů.....	18
4.3 Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu Václava Kadlece.....	20
Příklady vybraných sledovaných jevů.....	20
4.4 Analýza lexikální roviny jazykového projevu moderátora Jaromíra Bosáka v Ušáku 129.....	20
Příklady vybraných sledovaných jevů.....	20
4.5 Analýza lexikální roviny jazykového projevu hosta Václava Kadlece v Ušáku 129.....	21
Příklady vybraných sledovaných jevů.....	21
4.6 Analýza fonetické roviny jazykového projevu moderátora Davida Sobiška v Jeden na jednoho	22
Příklady vybraných sledovaných jevů.....	22

4.7	Analýza fonetické roviny jazykového projevu hosta Libora Kozáka v pořadu Jeden na jednoho	23
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	23
4.8	Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu Libora Kozáka	24
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	24
4.9	Analýza lexikální roviny jazykového projevu moderátora Davida Sobiška v Jeden na jednoho 24	
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	25
4.10	Analýza lexikální roviny jazykového projevu hosta Libora Kozáka v Jeden na jednoho	25
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	26
4.11	Analýza fonetické roviny jazykového projevu moderátora Tomáše Řepky v Blikanci	27
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	27
4.12	Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu moderátora Tomáše Řepky 28	
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	28
4.13	Analýza fonetické roviny jazykového projevu hosta Tomáše Skuhravého v Blikanci.....	28
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	28
4.14	Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu Tomáše Skuhravého	29
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	29
4.15	Analýza lexikální roviny jazykového projevu moderátora Tomáše Řepky v Blikanci	30
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	30
4.16	Analýza lexikální roviny jazykového projevu hosta Tomáše Skuhravého v Blikanci	31
	Příklady vybraných sledovaných jevů.....	32
5	Vybraná východiska procesu učení	33
5.1	Učení z textu	33
5.2	Smysluplné učení.....	33
6	Didaktický potenciál komunikátu	36
6.1	Kdo se učí čím, učí se oboru	37
6.2	Jaké komunikáty hledat a co v nich hledat pro čtení v předmětech?	37
6.3	Čeho si v komunikátech všimnout?	37
7	Mediální a reklamní komunikace ve výuce českého jazyka	38
7.1	Textocentrismus	41
7.2	Situačnost	42
8	Rámcový vzdělávací program	44
8.1	Průřezová témata	45
8.2	Očekávané výstupy.....	49
8.3	Klíčové kompetence	52

9	Plán a reflexe odučených hodin inspirované sportovní talk show	54
9.1	Plán 1. hodiny českého jazyka - Ušák Jaromíra Bosáka	55
9.2	Reflexe 1. odučené hodiny – Ušák Jaromíra Bosáka	57
	Osobní reflexe hodiny.....	58
9.3	Příprava 2 - Jeden na jednoho Davida Sobiška	58
9.4	Reflexe druhé odučené hodiny – Jeden na jednoho	61
	Osobní reflexe z 2. odučené hodiny	63
9.5	Příprava 3 – Blikanec Tomáše Řepky	63
9.6	Reflexe třetí odučené hodiny - Blikanec Tomáše Řepky	65
	Osobní reflexe třetí odučené hodiny.....	67
9.7	Příprava 4 talk show s Michalem Fukalou	67
9.8	Reflexe 4 hodiny – online setkání s Michalem Fukalou	67
	Reflexe odučených hodin	69
10	Závěr	70
11	Zdroje.....	71

Úvod

Hlavním cílem této diplomové práce je naznačit a provést možnosti didaktizace obsahu sportovních talk show, které akcentují fotbalová témata. Práce bude obsahovat návrhy plánů několika vyučovacích hodin českého jazyka na základní škole. Vyučovací hodiny budou realizovány kvůli pandemii Covid – 19 distanční formou.

Vyučovací hodiny proběhnou ve specifickém prostředí na ZŠ Barvířská Liberec, která je charakteristická tím, že je spojena s prostředím fotbalu. Hodiny tedy budou realizovány ve fotbalové třídě 8. C.

V další části diplomové práce bude představena modelová talk show ve vyučovací online hodině českého jazyka s vybraným profesionálním fotbalistou FC Slovan Liberec.

Teoretická část této práce bude podrobněji pojednávat o ukotvení formátu talk show v odborné literatuře. Představíme jeho historii a pravidla. Práce také nastíní specifika sportovní talk show.

Práce bude obsahovat analýzu jazykového projevu aktérů vybrané sportovní talk show, tj. moderátorů a jejich hostů. Jazykový rozbor bude proveden v lexikální, fonetické a morfologické rovině. Budeme se snažit zjistit, do jaké míry je v těchto pořadech využívána spisovná čeština. Sportovní talk show, jež jsme pro praktickou část diplomové práce vybrali, jsou následující: Ušák Jaromíra Bosáka, Jeden na jednoho a Blikanec Tomáše Řepky.

V práci také budeme věnovat pozornost vybraným pasážím rámcového vzdělávacího programu v souvislosti s navrženými hodinami, jež jsou inspirované sportovní talk show.

Naším cílem je představit možnosti zvýšení atraktivity předmětu český jazyk ve vybrané třídě pomocí talk show, jež mohou být svým obsahem a zaměřením žákům blízké.

1 Dialog

Hlavním námětem této práce je talk show, která je úzce spjata s termínem, který označujeme jako dialog. Domníváme se, že je toto třeba zasadit do určitého teoretického rámce a kontextu, právě proto se níže uváděný text zaměřuje na teoretická východiska dialogu.

Dialog jako specifický druh promluvy se vyznačuje určitými rysy. Jedním z nich je počet účastníků. Dialog se odehrává minimálně mezi dvěma účastníky, může se ho však účastnit i větší počet komunikantů.

Dalším podstatným rysem dialogu je střídání rolí. Ten, kdo hovoří, je označován za mluvčího, ten, kdo naslouchá, je posluchač.¹ Dialog můžeme definovat jako: „*místo střetu komunikačních stylů a v jejich kontrastu vynikají jejich distinkce, na něž mluví, dokonce někdy reagují, komentují je, zpochybňují, ironizují, vyžadují od svého partnera změnu stylu a napomínají jej, anebo naopak jeho styl oceňují, obdivují, napodobují.*“²

1.1 Spontánní dialog

Spontánní dialog je rozhovor, který je zcela odlišný od dialogu řízeného. Liší se v průběhu a délce, jež není předem vytyčená. Přirozený dialog bývá především mluvené podoby. Často se vyznačuje nepřipraveností v jazykové i tematické rovině. Jeho charakteristickým rysem bývá neoficiálnost a neformálnost. V nižší míře se klade důraz na jazykové a společenské normy. Po verbální či neverbální stránce je komunikace volnější. Střídání promluvy účastníků rozhovoru je přirozené a neřízené. Pro určení rolí v rozhovoru účastníci používají gesta, mimiku či silnější hlas. Tempo řeči se zrychluje, pokud se řečník nechce vzdávat svého slova. Přirozený dialog se vyznačuje symetrií a vyrovnaností dialogických partnerů. Tento fakt v institucionálním řízeném dialogu tak zřejmý není.³

¹ MARKOVÁ, Ivana, Olga MÜLLEROVÁ a Jana HOFFMANNOVÁ. Od teorie dialogu k institucionální komunikaci. *Slovo a slovesnost* [online]. 1999, 60(3), 195-213 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3848>.

² ČMEJRKOVÁ, Světlá. *Styl mediálních dialogů*. Praha: Academia, 2013. s. 288 Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2267-7.

³ HOFFMANNOVÁ Jana. SPONTÁNNÍ DIALOG. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2017. URL: <https://www.czechency.org/slovník/SPONTÁNNÍ DIALOG> [cit. 2021-06-20]

1.2 Institucionální dialog

Tento typ dialogu probíhá na poli různých institucí. Rozhovory, které vznikají, bývají označovány za asymetrické. Jde o protiklad k dialogům běžné denní komunikace. Každý institucionální rozhovor se vyznačuje specifickými podmínkami. Mezi ně může patřit aktuální psychické rozpoložení účastníků, jejich sociální postavení, motivace, odborná erudovanost.⁴

Dialog, který spadá do institucionální sféry, je řízen zástupcem dané instituce, který zodpovídá za finální podobu, obsah i délku rozhovoru. Uděluje slovo, určuje role jednotlivých mluvčích. Spoluvytváří celkovou atmosféru dialogu. Účastníci tohoto typu dialogu očekávají kladení otázek, respektive jejich zodpovídání.⁵

Institucionální rozhovor je asymetrický, což znamená, že je ovlivněn výchozí pozicí účastníků rozhovoru. Asymetrie se vyznačuje dominantností a výsadním postavením jednoho z účastníků. Role mluvčího a posluchače jsou zde daleko více patrné než v rozhovoru denního typu. V institucionálním dialogu dále platí, že si účastníci svoji roli vyměňují velmi omezeně.⁶ Neplatí zde stejná práva pro oba účastníky rozhovoru. Postrádáme reciprocitu, která umožňuje reagovat na vlastní promluvu. Příkladem takového institucionálního rozhovoru je mediální dialog.

1.3 Mediální dialog

Mediální dialogy chápeme jako: „*Mechanismus střídání mluvčích (turn-talking), který v běžném dialogu funguje přirozeně, je v tomto případě regulován: slovo uděluje moderátor a jeho hosté čekají, až jim bude uděleno.*“⁷ Můžeme tedy říci, že „mediální

⁴ MARKOVÁ, Ivana, Olga MÜLLEROVÁ a Jana HOFFMANNOVÁ. Od teorie dialogu k institucionální komunikaci. *Slovo a slovesnost* [online]. 1999, 60(3), 195-213 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3848>.

⁵ Tamtéž

⁶ Tamtéž

⁷ ČMEJRKOVÁ, Světa. *Styl mediálních dialogů*. Praha: Academia, 2013. s. 9 Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2267-7.

dialogy mají ve svém půdorysu přirozené dialogy, jsou však jejich institucionalizovanou formou.“⁸

Tento druh toho dialogu bývá součástí veřejné komunikace, kterou váže určitá formálnost. Oproti tomu např. soukromá zpráva je typická pro své neformální prvky.⁹

Dalším podstatným rysem mediálního dialogu je zaměření na adresáta, který může být přítomen v sále, u své televize či počítače. Mediální dialog je tedy podobný dialogu divadelnímu, jelikož se také odehrává před třetí osobou,¹⁰ tzn., že *„dialog moderátora s hostem v televizním studiu, inscenovaný pro diváky, případně předváděný i pro diváky v sále.“¹¹*

Mezi mediální dialogy řadíme interview. Definujeme jej jako dialog moderátora s vybraným hostem. *„Svým způsobem jsou všechny dialogy inscenované v médiích určeny pro zábavu, a to i ty, jejichž primárním cílem je v souvislosti s různými složeninami vzniklými na bázi entertainment informovat, ukázat nebo poučit.“¹²*

Účastníci mediálních dialogů odehrávajících se ve studiu počítají s větším počtem okruhu diváků v sále, tedy sekundárních adresátů. Tuto situaci můžeme považovat za dvojitou komunikační sféru. Diváci ve studiu tvoří první komunikační sféru, jež bývá překryta druhou, kterou tvoří diváci u televizí. V průběhu mediálního dialogu jsou akcentovány obě vrstvy. Dokládají to například úvodní formulace moderátorů.

Dále je tento jev patrný v průběhu samotného dialogu. Moderátor či host usilují o získání pozornosti diváka a snaží se jej zaujmout svými otázkami či odpověďmi. Oba aktéři se snaží nejen obsahem, ale i formou dialogu upoutat divákovu pozornost. Účastníci si v něm často před divákem vykájí, i přestože si v soukromí tykají. Primární funkcí mediálního dialogu je zprostředkovat názory, myšlenky a postoje hostů divákům

⁸ Tamtéž s. 9

⁹ Tamtéž s. 70–71

¹⁰ Tamtéž s. 10

¹¹ ČMEJRKOVÁ, Světlá a Jana HOFFMANNOVÁ. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia, 2011. s.253 Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-1970-7.

¹² Tamtéž s. 66

či posluchačům. Celý dialog řídí moderátor, je tedy asymetrický. Uvádí diváky do kontextu a pokládá hostovi otázky.¹³

Mediální dialog vychází ze spontánního dialogu. „*K uplatňování spontánních prvků běžného hovoru v neutrální institucionální komunikaci využívá moderátor možnosti odlehčit rozhovor, vnést do něj žertování nebo alespoň jeho náznaky.*“¹⁴ Vyčkává na správnou situaci či se chopí vhodného tématu. Přirozenost projevu podpoří nepřipravenost hosta. Moderátor naopak bývá připravený. Svým projevem vnáší do rozhovoru neformálnost. Používá vsuvky či výplňková slova. Moderátor se může dále projevovat nižší jazykovou kompetencí, například nespisovnou výslovností. Snaží se přitáhnout pozornost diváků či posluchačů tím, že poukáže na historky ze svého osobního života, např. zájmy, názory nebo postoje. Ještě více tím podpoří legitimitu přirozeného dialogu.

Spontánnost dialogu může moderátor posílit také rozvolněním proudu řeči, avšak zde nemůžeme s přesností říci, zda se jedná o úmyslné oživení situace či pouze situační záležitost. Aspekty spontánních reakcí najdeme v reagování na promluvy hostů,¹⁵ „*kdy často nevyčkává, až host dokončí svou repliku a už, jakoby s nedočkavostí navazuje na svou, další otázkou nebo reakcí.*“¹⁶ V komunikační situaci dojde k bezprostřední reakci bez pauzy. Jednotlivé promluvy se překrývají. Může nastat situace, kdy překrytí promluvy je záměrné z nedostatku času, změny tématu rozhovoru. Tím moderátor může podkřývat svůj charakter a potvrdí si tak svůj názor.¹⁷ Dále „*projevuje osobní zaujetí, individuální je také jeho občasná neodbytnost, vehemence, s níž naléhá na hosta při žádosti o odpověď, kterou se zdráhá podat, chytá ho za slovo.*“¹⁸

Jestliže je rozhovor ryze zábavního charakteru, je označován termínem talk show.

¹³ ČMEJRKOVÁ, Světlá a Jana HOFFMANNOVÁ, ed. *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003. s. 85 - 90 ISBN 80-200-1034-3.

¹⁴ ČMEJRKOVÁ, Světlá. *Styl mediálních dialogů*. Praha: Academia, 2013. s. 108 Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2267-7.

¹⁵ Tamtéž s. 110–115

¹⁶ Tamtéž s. 117

¹⁷ Tamtéž s. 117

¹⁸ Tamtéž s. 117

2 Talk show

Poté, co jsme si zmínili východiska dialogu, můžeme přistoupit k teoretickému definování termínu talk show. Posléze představíme specifika sportovní talk show, jelikož s tímto mediálním žánrem velmi úzce souvisí. Níže uvedený text tedy pojednává o talk show.

Tento pořad je pro jeho široký záběr poměrně obtížné přesně vymezit.¹⁹Význam termínu talk show najdeme v překladu z anglického talk, tj. *mluvit*, a show, tj. *ukazovat se, zachycovat*. V českém jazyce výstižný ekvivalent pro tento druh pořadu nenajdeme. V prostředí českých médií se tento termín nikterak nepřekládá. Je používán ve svém originálním znění, jelikož nejpřesněji vystihuje podstatu pořadu. V britském prostředí se můžeme setkat s označením chat show, což vnímáme jako synonymum.²⁰

Talk show tedy můžeme definovat jako „*rozhlasový nebo televizní pořad, jehož hlavní součástí je interview s osobnostmi, které jsou předmětem obecného zájmu*“²¹ Rozhovory se často odehrávají ve studiu, kde jsou většinou přítomni diváci, ale není to pravidlo. Tyto dialogy o poskytnutí informace neusilují. Jejich sdělovací funkce je potlačena ve prospěch funkce kontaktní. Proto je nelze označit za publicistické.²²

Talk show je vnímána také jako veřejná debata, kterou může přenášet televize. Může reflektovat aktuální společenská témata, jako je politická situace či partnerské vztahy. Vychází z předpokladu, že publikum různého druhu (v televizním studiu nebo před televizní obrazovkou) se v rozhovoru orientuje.²³ Téma rozhovoru však bývá libovolné. Vždy souvisí s konkrétním hostem či skupinou hostů. Není pravidlem, že hostem je jednotlivec. Může přijít i dvojice, například partnerské páry. Moderátor poté častokrát své otázky rozděluje. Představitelem tohoto stylu moderování v českém prostředí je

¹⁹ BEDNAŘÍK, Petr. Talk show. In *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7. s. 257.

²⁰ SVOBODOVÁ, Diana. Anglické výrazy v českém publicistickém stylu. Naše řeč [online]. Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, 1996 [cit. 2021-06-27]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=7305>

²¹ HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. s. 240 ISBN 978-80-246-3752-5.

²² BEDNAŘÍK, Petr. Talk show. In *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7. s. 257.

²³ ORLEBAR, Jeremy. *Kniha o televizi*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012. ISBN 978-80-7331-246-6. s. 46.

Jan Dědek. Jedná-li se o případ samotného hosta, může moderátor využít svoji dominantní roli a vést celý dialog. Mezi moderátory tohoto typu u nás řadíme Jana Krause.

Můžeme tedy říci, že talk show vnímáme jako nástroj pro vytvoření veřejného prostoru v televizi. Pozvané osobnosti zde dostávají možnost formulovat své postoje a názory. Tím mohla vzniknout veřejná debata za přítomnosti většího počtu lidí. Do veřejného prostoru se tak dostávají názory, kterým nebyla věnována velká pozornost. Později se však formát talk show zaměřil především na formát méně náročné zábavy.

2.1 Počátky talk show

Termín talk show se začal u nás objevovat po revolučním roce 1989, kdy televizní kultura začala přijímat zvyklosti etablované na „západě“. V amerických televizích byl formát talk show nedílnou součástí televizního programu již od roku 1949. I přes tuto skutečnost a popularitu byl vnímán jako rychloobrátkové spotřební zboží. Nedochovalo tedy k archivování tohoto pořadu.²⁴

2.2 Zdroje inspirace talk show

Žánrově má talk show řadu variant, je však inspirována následujícími vlivy:

- A) Music hall – zde najdeme řadu zábavných a hudebních vystoupení, která nemají pevně danou návaznost. Obdobný formát může spatřovat i u talk show. Jde o sérii rozhovorů, jež jsou doplňovány hudebními vystoupeními.

- B) Sloupky v novinách a společenské rubriky – tyto texty jsou charakteristické svým bulvárním zaměřením. Typický je pro ně zájem o osobní život celebrit. V angličtině se označují jako gossip columns.

- C) Debaty v rozhlase – rozhovory s populárními osobnostmi veřejného života byly nedílnou součástí rozhlasového vysílání. Charakterizuje je uvolněný styl mluvy a bližší vztah ke zpovídaným osobám. Tyto aspekty se později začaly objevovat i v talk show.

²⁴ KORDA, Jakub. *Úvod do studia televize 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. s 46 ISBN 978-80-244-3611-1.

D) Chatauqua – označujeme tak oblíbené americké hnutí na konci 19. století, které vyváželo zábavu a vzdělávání z města na venkov. Show probíhala v hnědých stanech, v nichž se uskutečňovaly rozhovory, přednášky či zábavná vystoupení. Zmíněné výstupy měly zábavně-vzdělávací charakter. Městská podoba této zábavy probíhala v salónech. Mohli bychom ji označit za předchůdce talk show.

Výše uvedenými zdroji se talk show nechala inspirovat. Najdeme v ní zájem o populární osobnosti, rekapitulaci společenských aktualit. Postupem času si talk show vybudovala pozici hybatele kulturního, politického nebo společenského života. Moderátoři oblíbené talk show mají velkou zodpovědnost, neboť mohou výrazně ovlivňovat společenské mínění. Ve své roli se mohou mnohdy dostat do politické konfrontace, jelikož mají možnost klást palčivé otázky právě i politikům.²⁵

2.3 Pravidla talk show

Bernard Timberg představil 5 základních pravidel pro talk show, která jsou všeobecně platná. Vycházel z pojetí talk show v USA, tato pravidla najdeme ale i v evropských talk show.

- A) Hlavní postava je moderátor – celý pořad je závislý na moderátorovi, on je hlavní tvář a duší celého pořadu, udává jeho atmosféru a povahu. Zároveň je důležité si uvědomit, že moderátor provádí kontrolu pořadu, zodpovídá za něj. Vyjednává také s televizní stanicí podmínky vzájemné spolupráce.
- B) Talk show běží v přítomnosti – pořad se snaží vytvořit atmosféru živého vysílání, přímého přenosu. Atmosféru show ještě více umocní vyzrazení senzací a zážitků bulvárního charakteru, které zazní v rámci přímého přenosu. K většímu dosahu „živosti a přítomnosti“ show přispívá moderátor promluvami typu: „Vítám dnes diváky tady v sále i diváky u televizních obrazovek.“ Prvek živosti je důležitý např. pro sportovní přenosy, funguje však i v talk show.

²⁵ KORDA, Jakub. *Úvod do studia televize 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. s. 47 ISBN 978-80-244-3611-1.

- C) Intimita – tento pořad můžeme charakterizovat jako intimní povídání moderátora s hostem. V rozhovoru se účastníci mohou dostat do osobnější roviny. Spatřujeme v něm určité neformální jazykové prvky či černý humor moderátora. Intimita není jen mezi moderátorem a hostem. Nezapomínejme ani na diváky v sále (jsou-li přítomni), které moderátor zpravidla oslovuje a utváří si s nimi vztah.
- D) Slova = peníze – talk show bývá pro producenty méně náročným pořadem. Producenti však chtějí získat co největší diváckou obec. Většinou se pořad odehrává ve studiu. Pro případné hosty je samotná účast velmi atraktivní, jelikož si tím dopřávají mediální zájem. Nemusí jim vadit, že nemají nárok na honorář. Z toho vyplývá, že nejnákladnější je honorář pro moderátora. Tento pořad je pro televizní stanice výhodný, jelikož zisky z vložených reklam převyšují náklady. Výroba pořadu Johna Carsona činila 100 000 \$, ale půlminutová reklama stála 150 000 \$. U tohoto typu pořadu je tedy podstatná i ekonomická rovina a jeho ekonomický potenciál.
- E) Spontánnost – dalším aspektem talk show je její vnímání. Pořadem by měla procházet výše zmíněná přítomnost pořadu, která souvisí se spontánností. Tento aspekt je požadován ze strany diváků, ale je velmi obtížně splnitelný, jelikož pořad musí splňovat řadu kritérií, jako je správná časová linka či komerční prostor. Výsledek tedy je více připravený než spontánní. Rozhovor jako takový má svoji strukturu. Již při tvorbě otázek se promýšlí odpovědi a další části rozhovoru. Spontaneita se tedy obecně vytrácí.²⁶
- F) Mizanscéna – tento výraz pochází francouzštiny a znamená usazení na scéně. K vnímání charakteru talk show a moderátora totiž přispívá i jeho oblečení a dále technické aspekty show, jako je osvětlení či celkové uspořádání scény, které můžeme vnímat jako rozložení moci mezi moderátorem a hostem. Z českého prostředí známe uspořádání velkého stolu pro moderátora, který mu dodává pocit bezpečí, a naopak stísněný prostor pro hosty na pohovce. Takto

²⁶ KORDA, Jakub. *Úvod do studia televize 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. s. 47–48 ISBN 978-80-244-3611-1.

bývá vytvořena hierarchie mezi moderátorem a hostem. V rámci talk show může být také viditelný portál, jenž bývá stejný pro hosty i moderátora. V rámci talk show může mít na scéně zázemí kapela, která si přichystá hudební vystoupení, to vše může být součástí mizanscény.²⁷

2.4 Druhy talk show

Tradiční rozdělení talk show je podle vysílacího času. Podle tohoto kritéria rozlišujeme ranní, odpolední či večerní talk show. Ranní typ talk show přináší nejnovější aktuality či zajímavé reportáže. V českém prostředí tento typ může reprezentovat např. Snídaně s Novou, kde často najdeme i rozhovory. Denní talk show akcentuje společenské problémy. Ze zahraničí jmenujme jako příklad show Oprah Winfrey. Českým ekvivalentem tohoto typu pořadu bylo například Áčko (vysílané taktéž TV Nova). Večerní talk show je pak určena pro diváky, kteří si chtějí dopřát odpočinek a pobavení. V zahraničí se pro tento druh pořadu používá termín Late night show. Nejznámějším představitelem tohoto zábavního formátu je David Letterman a jeho pořad s názvem Late Night with David Letterman . Z českého prostředí můžeme jako příklad uvést Show Jana Krause. Late night show se může vyznačovat bulvárním charakterem, k čemuž přispívají senzační či kontroverzní témata. Ke kontroverzi mohou přispět i samotní hosté svým atypickým chováním či vyjadřováním.²⁸

Dále můžeme talk show rozdělit podle obsahu rozhovoru či typu pozvaných hostů. O klasifikaci talk show lze uvažovat i jinak. A sice co je hlavním těžištěm rozhovoru: host sám, či vybrané problémové téma. Pokud nám jde o osobnost hosta, je cílem rozhovoru předložit divákům co nejvíce informací. Jestliže hlavním těžištěm je kontroverzní téma, je divákům předloženo co nejvíce argumentů a komentářů k dané

²⁷ KORDA, Jakub. *Úvod do studia televize 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. s.48 ISBN 978-80-244-3611-1.

²⁸ KOPŘIVOVÁ, Jitka. *Srovnání misantropní talk show Show Jana Krause a filantropní talk show Marka Ebena Na plovárně*. Praha, 2015. s. 7 Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Irena Carpentier Reifová, Ph.D.

záležitosti. Popularita vybraných hostů nemusí být na prvním místě. V tomto případě je důležitější jejich odbornost.²⁹

2.5 Historie talk show

Kořeny formátu talk show sahají do Spojených států amerických. První talk show byla odvysílána v roce 1951. Jejím moderátorem byl Joe Franklin. Pořad zůstal na obrazovkách až do roku 1993. Dalším hostitelem byl například Ed Sullivan a jeho show *The Ed Sullivan show*.

Od roku 1954 až dodnes se v USA vysílá na stanici The National Broadcasting Company *The Tonight Show*. Prvním moderátorem byl Steven Allen. Z počátku zaznamenal pořad jen lokální popularitu v New Yorku. Postupem času se z něj však stal nejpopulárnější pořad svého druhu vůbec. Drží primát coby nejdéle vysílaný pořad televizní zábavy v USA. Mezi všemi nejdéle vysílanými televizními pořady zaujímá třetí příčku. Před ním jsou jen *Meet the Press* a *Today*.

Další výraznou osobností talk show coby zábavného televizního pořadu byl Johnny Carson a jeho pořad *The Tonight Show Starring Johnny Carson*, který byl vysílán od roku 1962 do roku 1992. Carson a jeho show měli velký vliv na americký kulturní život. Veřejnost si jej cenila pro jeho pohotovost. Svoji práci inspiroval i ostatní moderátory, například Davida Lettermana. Později formát televizní talk show získával na popularitě kvůli zcela bulvárnímu a senzačnímu obsahu. Tento typ pořadu se začal označovat jako tabloid talk show.

I v současnosti je formát talk show v USA velmi oblíbený a nejrozvinutější. Nabídka těchto pořadů je pestrá, jelikož jsou vnímány jako výrazný zdroj televizní zábavy.³⁰

3 Sportovní talk show a její specifika

Jako další druh talk show můžeme vyčlenit sportovní talk show. Tento typ pořadu se například od *Show Jana Krause* liší tím, že již samotná žánrová vymezenost předesílá charakteristiky a obsah tohoto pořadu.

²⁹ Tamtéž s. 7–8

³⁰ ČERNÝ, Jakub. *Mediální analýza talk show Jana Krause se zaměřením na navazování kontaktu*. Praha, 2013. s. 4 Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Otakar Šoltys, CSc.

Aktéry takového rozhovoru na straně hostů jsou převážně sportovci nebo osobnosti, kteří se sportem zabývají. V roli moderátorů (hostitelů) se objevují sportovní žurnalisté nebo sportovci jako takoví. U obou aktérů se očekává široký vhled do sportovní problematiky, jelikož oba mohou mít konkrétní životní zkušenosti s probíraným tématem.

Tato komunikační situace klade poměrně vysoké nároky na diváka. Od něj se očekává určitá erudovanost v probíraném sportovním tématu. Jestliže tato podmínka není naplněna, sportovní talk show nesplní svůj účel: divák se nebaví a informacím, které získá, nerozumí.

Můžeme tedy říci, že sportovní talk show je převážně určena sportovním fanouškům a příznivcům sportu. Pozorný divák jistě zaznamená rozdíl v rozhovoru, který vede Jan Kraus, jehož talkshow je obecného charakteru, a například Karel Vémola, jehož show je spíše sportovně zaměřena.

Mezi další specifika sportovní talk show můžeme řadit způsob vzájemného oslovování aktérů komunikace. Velmi často se stává, že host a moderátor se již někdy v minulosti setkali, byli v kontaktu, více či méně se znají. Přirozeně si tedy v průběhu rozhovoru tykají. Rozhovor plyne v uvolněné atmosféře. Oba aktéry baví. Host se poté moderátorovi více otevře a divákovi jsou odhaleny osobnější či intimnější detaily z hostova života, které zvyšují atraktivitu celého rozhovoru. Tento jev můžeme spatřit např. v talk show Jaromíra Bosáka. Často zde zpovídá své přátele z charitativního fotbalového týmu Real Top Praha, který je složen z celebrit českého veřejného života. Rozhovor je uvolněný, prodchnutý humorem a zároveň osobní. To vše posiluje atraktivitu a autenticitu daného rozhovoru a pořadu jako takového.

3.1 Vybrané sportovní talk show a jejich moderátoři

Další část představí vybrané sportovní talk show, se kterými se v hodinách pracovalo. Je představena poetika pořadu a její moderátor.

Ušák Jaromíra Bosáka

Tato talk show nemá pouze sportovní zaměření. Objevují se v ní hosté i z oblasti kultury či žurnalistiky. Pořad je s týdenní frekvencí vysílán na YouTube kanále Jaromíra Bosáka a na TV Seznam. Rozhovor probíhá ve velmi komorním prostředí,

před barevným plátnem, bez přítomnosti diváků v sále. Moderátor si hosta pozve do svého oblíbeného křesla a klade mu otázky. Díky absenci diváků moderátor nemá pomyslnou převahu, nechce hosta ničím zaskočit.

Struktura pořadu je neměnná. V úvodu moderátor přivítá diváky oslovením. Dává tím najevo, že je tu pro ně místo. Poté vidíme krátké sekvence z celého rozhovoru. Jedná se o ochutnávku toho, na co se můžeme v průběhu pořadu těšit. Následuje domácí úkol, tj. krátké představení hosta, který do Ušáku právě usedl, formou videa z jeho pracovního nebo soukromého života.

Po domácím úkolu probíhá samotný rozhovor, během něhož moderátor sedí na malé stoličce blízko hostovi. I tato skutečnost posiluje symetrický vztah obou aktérů komunikace, pomyslně je sblížuje. Jednotlivé sekvence pořadu jsou odděleny stříhem, který je vyplněn znělkou a logem talk show nebo fotografiemi, jež ještě lépe, důkladněji představí hosta divákovi. Každý díl, tzn. rozhovor je v průměru 25 minut dlouhý. Není členěn reklamní pauzou. Pořad je ukončen zdvořilým rozloučením, následují titulky, které poskytují divákovi technické informace o pořadu. V úplném závěru zazní moderátorova pozvánka ke sledování jeho YouTube kanálu.

Pořad je charakteristický svojí uvolněnou, přátelskou a někdy až humornou atmosférou. S většinou hostů se moderátor totiž již setkal nebo se s nimi zná osobně, a tak rozhovor nabývá na autenticitě a vyznačuje se menší mírou formálnosti, kterou dokládá vzájemné tykání moderátora s hostem.

Moderátor je v mediální oblasti velmi zkušený. Pořad je vysílán od roku 2018 a k 27. 4. 2022 jím prošlo 208 hostů. Ve většině případů se jednalo o osobnosti ze sportovního prostředí. Nevnímáme to jako velké překvapení, jelikož moderátor je zkušený sportovní žurnalista.

Jaromír Bosák (*1965)

Jaromír Bosák je český sportovní novinář a komentátor, absolvent Fakulty sociálních věd UK. Svoji novinářskou kariéru započal v rádiu Bonton. Dále pravidelně přispíval do fotbalového časopisu Gól. Všeobecně je považován za největšího odborníka na německý fotbal. V roce 1994 začal komentovat fotbalové zápasy pro Českou televizi (dále jen ČT) Následně byl po určitou dobu i šéfredaktorem sportovní redakce ČT.

Jaromír Bosák patří mezi nejpopulárnější komentátory v republice, vedle fotbalu se věnuje také komentování golfu. Svůj komentář často doplní o vtip. Svůj hlas rovněž propůjčil počítačové hře s fotbalovou tematikou FIFA. V komentáři mu sekundoval jeho kolega novinář Petr Svěcený.³¹

Jeden na jednoho

Tuto talk show můžeme označit za ryze fotbalovou. Jejím obsahem jsou rozhovory s hosty pouze z fotbalového prostředí. Jedná se o hráče, trenéry či funkcionáře. Již samotný název evokuje formát talk show – jeden moderátor a jeden host. Pořad byl vysílán na stanici O2 Sport a následně na YouTube kanálu O2 Sport. Frekvence tohoto pořadu je nepravidelná. Talk show je většinou natáčena v místě působení daného hosta, např. v prostředí fotbalového stadionu. Moderátor David Sobišek tedy za svými hosty přichází, rozhovoru nejsou přítomni diváci. Jeho obsahem bývají ryze fotbalová témata. Forma talk show je velmi seriózní, čemuž přispívá i formální, kultivovaný oděv moderátora. Nechybí košile, vesta a společenské kalhoty. Oproti tomu Jaromír Bosák je v Ušáku oděn neformálně: v tričku, mikině a casual kalhotách. Moderátor pořadu Jeden na jednoho se rovněž nesnaží vytvářet humorné situace, ale cílí pouze na informační složku rozhovoru, jeho záměrem není hosta nikterak zaskočit, vyvést z míry.

Struktura pořadu se v průběhu jeho trvání nezměnila, rozhovor trvá v průměru 20 minut. Talk show je zahájena vzhledem do situace před rozhovorem, který doprovází znělka pořadu. Poté začíná samotný rozhovor, jenž není členěn klasickými stříhy, nýbrž ukázkami z fotbalových akcí vybraných hostů, jedná-li se o fotbalisty. Aktéři rozhovoru sedí naproti sobě na stejných židlích. Serióznost a formálnost situace podporuje fakt, že v každém díle si moderátor se svými hosty bez výjimky vyká.

Pořad neobsahuje reklamní pauzu a byl vysílán od roku 2019 do roku 2020. Celkem se v něm vystříдалo 18 hostů. Ve většině případů se jednalo o aktivní fotbalisty. V závěru rozhovoru se rozezní stejná hudební znělka jako na začátku a celý rozhovor končí rozloučením obou aktérů podáním ruky.

³¹ Dostupné z: <https://zivotopis.osobnosti.cz/jaromir-bosak.php>

David Sobišek (*1989)

David Sobišek je bývalý mládežnický fotbalový reprezentant ČR. Nastupoval v kategoriích U16 a U17, avšak vinou zranění musel předčasně ukončit aktivní kariéru. Vystudoval Vyšší odbornou školu české unie sportu, obor Management sportu. Postupně se živil jako produkční na TV Nova, finanční poradce ve společnosti AXA. Od července roku 2015 je zaměstnán jako sportovní reportér na O2 TV, kde má na starosti rozhovory s hráči na hrací ploše. Moderuje také předzápasové debaty ve studiu O2 TV.³²

Blikanec Tomáše Řepky

Tento pořad je taktéž ryze fotbalový. Již samotný jeho název můžeme označit za velmi originální. Blikanec je neologismus Tomáše Řepky, jenž označuje jeho psychický stav ve vypjatém fotbalovém utkání. Popisuje ho jako absolutní zatmění před očima. Tomáš Řepka se jako aktivní hráč nechával do průběhu zápasu tak vtáhnout, že byl svému okolí velmi nebezpečný. Jeho chování můžeme označit za vysoce agresivní. To vše ilustruje Řepkův postoj k fotbalu jako takovému. Miloval ho nade vše.

Moderátor se svými hosty analyzuje jen fotbalová témata. V drtivé většině případů se jedná o bývalé fotbalisty se spartánskou minulostí nebo fanoušky AC Sparta Praha. Moderátor je vnímán totiž jako velký symbol fotbalové Sparty. Talk show je vysílána na YouTube. Jednotlivé díly jsou vydávány nepravidelně. Prostředí, v němž se pořad natáčí, se od předchozích pořadů liší: rozhovor se odehrává v baru, kde však nejsou přítomni diváci. Moderátor s hostem sedí na židlích či stojí opřeni o bar. Celý rozhovor má vždy přátelskou atmosféru, kterou neformální prostředí baru ještě podtrhuje. V této talk show velmi často vystupuje moderátor se svými komentáři, názory a zkušenostmi. Oba aktéři rozhovoru se respektují, neskáčou si do řeči. Častokrát se společně i zasmějí, a tak nevznikají žádné konfliktní situace. Moderátor se s hosty zná osobně, a

³²Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/in/david-sobi%C5%A1ek-595b47137>

tak dialog není svazován přílišnou formálností. To ilustruje i vzájemné tykání účastníků rozhovoru. Jednotlivé sekvence rozhovoru jsou odděleny stříhem, který vyplňuje znělka a logo pořadu.

Pořad začíná tím, že moderátor přivítá diváky a představí hosta. K větší názornosti slouží ukázky z jeho kariéry či fotografie. Poté následuje samotné interview. Obsahem je ryze fotbalová tematika. Rozhovor místy doplňují fotografie, které probírané téma ilustrují. V závěru každého dílu moderátor svému hostu položí dvě stejné otázky: „Co jsi na mně měl rád?“ a „Co ti na mně vadilo?“ Následuje rozloučení. Jeden díl pořadu v průměru trvá 20 minut.

Tomáš Řepka (*1974)

Tomáš Řepka je bývalý český fotbalový reprezentant. Nastupoval na postu středního obránce. Jednalo se o velice důrazného hráče, který proslul svoji tvrdou až agresivní hrou. To dokládá i vysoký počet červených karet (vyloučení ze zápasu) během aktivní kariéry. Po celou kariéru jej doprovázely problémy s disciplínou i s novináři. Během své sportovní kariéry působil i v zahraničí, a to v Itálii v klubu AC Fiorentina a v Anglii ve West Ham United. V reprezentačním dresu nastoupil k více než čtyřiceti zápasům. Jméno Tomáše Řepky je však spjato především s fotbalovým klubem AC Sparta Praha, kde působil před odchodem do zahraničí. Po návratu se sem opět vrátil a nastupoval zde jako kapitán týmu. Po ukončení hráčské kariéry zaujímal v klubu manažerské funkce. Následně měl i potíže se zákonem, necelý rok strávil ve výkonu trestu za zpronevěru a zfalšované inzerce.³³

4 Analýza jazykového projevu aktérů vybrané sportovní talk show

V následujícím textu je představena analýza jazykového projevu obou aktérů rozhovoru vybraných talk show. Analýza je zaměřena na spisovný jazykový projev lexikální, morfologickou a fonetickou rovinu. Analýza nemá komparativní charakter a není dostatečně odborně zachycena. Domníváme se, že je důležité být seznámen s touto skutečností. Zajímá nás to i ve vztahu k volbě aktivit do jednotlivých hodin.

³³ Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Tom%C3%A1%C5%A1_%C5%98epka)

4.1. Analýza fonetické roviny jazykového projevu moderátora Jaromíra Bosáka v Ušáku 129

Při analýze zvukové roviny jazyka jsme akcentovali především správnou ortoepii. Projev moderátora Jaromíra Bosáka můžeme považovat za kultivovaný a spisovný. Toto zjištění nás poměrně překvapilo, jelikož se s hostem osobně zná. V těchto komunikačních situacích míra důrazu na ortoepickou normu nebývá příliš vysoká. Jaromír Bosák však potvrdil roli profesionálního žurnalisty. V projevu Jaromíra Bosáka se často vyskytuje hezitační zvuk: *eeeehm*, jimiž chce zaplnit tiché pasáže. Tento prvek si neodpouští ani ve svém pořadu a v analyzovaném díle. Tento jev kvůli jeho frekvenci vnímáme rušivě. V rámci zvukové roviny jazyka jej můžeme označit za moderátorovu slabinu. V projevu jsme nezaznamenali příliš dlouhé pauzy, konsonantní elizi či celkově nedbalou ortoepii slov. V morfologické rovině jsme ojediněle zaznamenali odchylku od spisovné podoby.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Hezitační zvuky

„... Einchartu Frankfurf eeeehm, z reprezentace ...; ...na konci eeeehm podzimu...

...vracel eeeehm měl tam radši zůstat...; ..Nešporem eeehm tys měl díru v hlavě...; Tak.ehm jak Ti bylo;...Flintu do žita eeehm že si mu...;brzo do reprezentace eeehm co to s ...“

Krácení vokálů

„S tim, že ...; pomohl tim, co jsi“

4.1 Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu moderátora Jaromíra Bosáka

Příklady vybraných sledovaných jevů

Změna koncovek – É nahrazeno Ý/Í; Ý nahrazeno EJ

„Nebo něco takovýho, já tak úspěšnej nejsem, máš nějakej..., prožil svý, bundesligovým kole“

4.2 Analýza fonetické roviny jazykového projevu hosta Václava Kadlece v Ušáku 129

Projev bývalého fotbalisty Václava Kadlece ve fonetické rovině nebyl příliš v souladu s ortoepickou normou. Velmi často se v jeho promluvě vyskytovaly prvky obecné češtiny, nad míru krátil samohlásky nebo vynechával konsonanty. V odpovědích na Bosákovy otázky často také dělal pauzy na nepatřičných místech. Oproti moderátorovi téměř nepoužil hezitační zvuk. Místy si neporadil se správnou ortoepií celého slova. Jako diváci bychom vůči hostovi neměli mít vysoká očekávání, jelikož ta naplnil někde jinde. Pořad doprovázely prostřihy. Není možno určit, kolik přesně bylo skutečně otázek a odpovědí. V morfologické rovině jsme zaznamenali hodněkrát odchylku od spisovné podoby, což nás nepřekvapilo.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Krácení vokálů

„Myslím si, že; tím mi, nebo nevim, proto si myslím, není cpanej, nemyslím si, že jsem to; vim, že...; musím to tak dělat, předtím, tím prvním“

Vynechávání souhlásek

„Takle se mohou, v soubojích a takle, ano, ale dycky, dyž jsem dostal, se dojelo takle, dybych dalších, dyž jsem se, televizi a takle, dyť přeci, dyž si nechám, svaly a takle, eště den, pod' s,“

Delší pauzy

„Trenéér ____a to dělám; no a____chyba byla; v Německu protože_____Němci, z více stran, že_____ta šance, a_____pak asi“

Hezitační zvuky

„Eeeehm no dlouho“

Nedbalá ortoepie slov

„Todle trvalo, v tomhle smyslu ne, nějaký vlákna, nějaká nominace, a nějak, tímhle tím, nějaký peníze“

Náslovné V

„Má vbrovský, Koleno vozvalo se, voni porazili, vod základní školy, vod někejch, vodehrál, vod tý doby, von jestli, celý votočilo, von byl vo“

4.3 Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu Václava Kadlece

Příklady vybraných sledovaných jevů

É nahrazenoÝ/Í ;Ý nahrazeno EJ

„Primát, kterej, ...abych moh bejt se svejma, vozvalo se...,některý chodí, víkendovej, celý se..., , kterej měl suprovou sezónu, byl pátej, cejtíl dobře, kterejma, nejsem si jistej, v tý době, osmnáctýho roku, takovej hluchej, v krátký době; člověka, kterej; po tý předposlední, takový jakože, rozhodnutí, který; dospělej fotbal, každému jsem, mladejch, to bylo hrozný, jsem cejtíl, nebejt vlastně, lidskýho hlediska, není cpanej“

4.4 Analýza lexikální roviny jazykového projevu moderátora Jaromíra Bosáka v Ušáku 129

Jaromír Bosák je znám svými vtipnými glosami. Jeho styl komentování doprovází humor a nadsázka. V tomto pořadu na tento aspekt komunikace není prostor. Vtipné metafory a přirovnání v Ušáku nenajdeme. Nechybí zde však fotbalová terminologie či fotbalové fráze: např. 13/9 znamená 9 vstřelených branek ve 13 zápasech. Není to překvapující, jelikož hostem pořadu je bývalý profesionální fotbalista. Moderátor ve své výpovědi používá cizí slova typu player, teenager. Projev se tím více ztrátliví. Nechybí ani frazémy jako: *hodit flintu do žita*. Vybranými jazykovými prostředky moderátor dokazuje svoji erudovanost a připravenost.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Metafory

„Sehrál narychlo polepený tým; ty už si to naťukl; vlétl do velkého fotbalu; jak ti bylo na duši; co jsem komu udělal, že jsem byl takhle prokletej; měl se poprat o místo?“

Fotbalová terminologie

„Snové angažmá; bundesligové kolo; gól Dortmundu; hráčem ligového kádru; na konci podzimu; bilance 13/9; Real Top Praha; během kariéry; dát housle při bagu“

Ostatní cizí slova

„*Teeneger; mentor; playeři;*“

Ustálená slovní spojení

„*Do aleluja; Čeho je moc, toho je příliš*“

4.5 Analýza lexikální roviny jazykového projevu hosta Václava Kadlece v Ušáku 129

Projev Václava Kadlece v lexikální rovině byl zdařilejší než ve fonetické. Často používal cizí slova jako *fitness coach, Instagram, Twitter*. Nechyběly ani fotbalové fráze jako *jiná jedenáctka*, což označuje kompletní tým hráčů na hřišti při utkání. Jsou používány z důvodu časové úspory. Kadlec také obohatil svůj projev další fotbalovou frází – *podzim byl ideální*. Označuje kompletní podzimní část sezóny. Motivací pro užití je rovněž jazyková ekonomie. Velmi často Kadlec používal vlastní jména nebo přezdívky ostatních hráčů z kádru. Toto lexikum posiluje důvěryhodnost a blízký vztah respondenta k jmenovaným hráčům. Divák je více vtažen do fotbalové reality. V lexikální rovině jsme nezaznamenali žádné vulgarismy. Projev nebyl narušen výplňkovými slovy typu *jakoby*.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Metafory

„*trenér mě vyndal; měl jsem hluchý období; nenakoukl na Euro*“

Fotbalová fráze

„A mužstvo; reprezentační sraz; hrál jsem za béčko; dospělej fotbal; nejvíc byl národ'ák; postavil jinou jedenáctka; jsem chtěl hrát ligu; podívat se do národ'áku; kabina začala brát; podzim byl ideální; jaro jsem dojel; postavila se jiná jedenáctka“

Ostatní cizí slova

„Twitter; fitness coach; Instagram,“

Vlastní jména/přezdívky

„Řekl jsem Panu Paskovi; Byl tam Bláža, Berger, Kulič, Řepa, Došek; Kolem Hložan; Proti Baníku.“

4.6 Analýza fonetické roviny jazykového projevu moderátora Davida Sobiška v Jeden na jednoho

Projev Davida Sobiška ve fonetické rovině můžeme hodnotit jako velmi kultivovaný. Výslovnost téměř korespondovala s ortoepickou normou. Kvalitu jeho projevu podporuje fakt, že průběh dialogu nenarušoval prostřih. David Sobišek je vystudovaným žurnalistou a jeho projev to potvrdil. V morfologické rovině jsme nezaznamenali odchylku od spisovné podoby. Sobišek ukázal projev vysoké kvality.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Vynechávání souhlásek

„Eště“

Hezitační zvuky

„Připravené eehm překvapilo; hrát eeeehm okolo vápna“

4.7 Analýza fonetické roviny jazykového projevu hosta Libora Kozáka v pořadu Jeden na jednoho

Projev fotbalisty Libora Kozáka není z hlediska ortoepické normy kultivovaný. Do této práce jsme uvedli pouze ty nejvýraznější jevy. Kozákův projev mj. charakterizují krácené vokály, které ortoepická norma netoleruje. Poučeného diváka tento fakt nepřekvapí, jelikož Libor Kozák pochází ze Slezska, kde je tento jev typický. Nadužívaný je hezitační zvuk, jenž pro své množství působí rušivě. Domníváme se, že mluvčí jím chtěl vyplnit tiché chvíle. Ve velké míře jsme zaznamenali i prvky obecné češtiny, jež jsou nespisovné. Kozák také vynechával konsonanty nebo používal příliš dlouhé, až rušivé pauzy ve výpovědích. V některých pasážích se dopustil nedbalé výslovnosti celého slova. Můžeme konstatovat, že projev v ortoepické rovině není tak kvalitní jako ten fotbalový. V morfologické rovině jsme spatřovali velmi výrazně odchylku od spisovné podoby jazyka.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Hezitační zvuky

„Opravdu eeehm to byla dlouhá doba; ted'ka eeehm; jsem se vracel a eeehm deset; to že eeehm; ještě eeehm; hráli eeeehm; člověk eeehm já jsem; protože eeehm vlastně; vím eeeehm; gól takže eeeehm mě“

Krácení vokálů

„Bavi mě; lakadlo; do te doby; za kterým, nevratim jen tak; nevim; myslim si; vyborné; snažim se; musim říct; mohly byt; musim přiznat; na ty lajně; ruzné; vrátim do; zahraniči, utéct; nemusí byt žádná;“

Vynechávání souhlásek

„A vlasně dyž; s tímle; eště vidět; přit na půlroku; jsem eště hodně, protoe“

Delší pauzy

„Mě to_____užívám si to; doporučení a_____proto; namotivoval a_____takže;“

Nedbalá ortoepie slov

„Rozh rozhodl; pokad; před zraněn zraněním“

4.8 Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu Libora Kozáka

Příklady vybraných sledovaných jevů

É nahrazenoÝ/Í; Ý nahrazeno EJ

„maximálně spokojenej; celej realizační tým; je obrovskej; dobrej pocit; něco takovýho; dost trpělivej; byl zvyklej; soubojovej; trénujou a připravujou; být nebezpečnej; vítěznej; chycenej; být zklamanej“

4.9 Analýza lexikální roviny jazykového projevu moderátora Davida Sobiška v Jeden na jednoho

V lexikální rovině projevu moderátora Davida Sobiška nechyběla pestrá fotbalová metonymie – Český Pippo Inzaghi (přirovnání k legendárnímu italskému hrotovému útočníkovi, jehož styl hry je podobný právě stylu Libora Kozáka). Nechyběly výrazy z ustálené fotbalové terminologie. Oba účastníci dialogu tím potvrzují svoji erudovanost ve fotbalové tematice a divákovi tím posílají signál, že se v problematice orientují. Moderátor častokrát zmiňuje konkrétní jména klubu, jež v kontextu rozhovoru posilují atraktivitu pořadu. Moderátor může díky tomu očekávat hlubší a delší odpovědi. V projevu jsme nezaregistrovali ustálená slovní spojení, zdvojněliny či vulgarismy. Diváckou atraktivitu projevu posílily zvolené výrazy z oblasti fotbalové/sportovní

terminologie. Sobišek nezapojil do svého projevu humor. Vystupoval seriózně, což podpořilo i vykání si s hostem.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Metafory/Metonymie

„Nejlepší krok, co jste mohl udělat; jdete pouze do; jak to cítím; Český Pippo Inzaghi“

Fotbalová fráze

„Agent; zatím žádná branka; nejlepším střelcem; Evropské ligy; slavíte gól; jestli to; ofsajd; pomezní rozhodčí; všechny z penalt; hrát okolo vápna; pohybujete v ofsajdové linii; osobní souboj; padá i venku“

Ostatní cizí slova

„Peripetie; vlastní jména/přezdívky; když se ozval Slovan; spekuluje se, že o vás stojí Slavia a Sparta; v dresu Lazia; magazín „Bez frází“

4.10 Analýza lexikální roviny jazykového projevu hosta Libora Kozáka v Jeden na jednoho

V oblasti lexika byl projev Libora Kozáka bohatý na ustálená slovní spojení – frazémy. Rozhovor díky nim neobsahoval jen fotbalovou terminologií a frázemi. Vybraný host často používal vlastní jména, tím jeho projev byl důvěryhodnější. Popisoval divákovi,

kde byl a s kým se setkal. V projevu jsme zaznamenali fotbalové/sportovní fráze, které jsou typickým prostředkem pro fotbalisty. Kozák je užívá na základě své pracovní zkušenosti i z důvodu jazykové ekonomie. Host neopomenul také metafory, jež ozvláštnily jeho projev. Jako negativní prvek lexikální roviny jeho projevu hodnotíme nadměrné používání vycpávkového výrazu vlastně. Kvalita projevu tím byla poznamenána. Libor Kozák svými jazykovými prostředky především informoval. Jeho projev v zásadě nevykazoval prvky humoru či legrace.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Metafory

„Jít ven; zůstat doma; tady jsem mu pasoval; všechno si tady sedlo; chytl jsem se v áčku; postupnými krůčky to šlo; být nebezpečnej“

Fotbalové fráze

„Propracoval se do A týmu; obrany jsou dobře nachystány; tvrdá hra mi sedí; typ útočníka; v elitní šestce; hostování mi prospělo; gól je cennější; jsme v nadstavbě; moje Top úroveň; škola fotbalová; drží zdraví; fotbalové prostředí; nahoru dolu; kariéra šla strmě dolů; soupeřovi stopeři; chycen do ofsajdu; venku není výkon ideální; ještě mi to tam nepadá“

Vlastní jména

„Seria A; Bressia; Premier League; Aston Villa; Lazio“

Ustálená slovní spojení

„Pěst na oko; všechno si tady sedlo; projít si peklem“

Parazitická slova

„Vlastně, jakoby“

4.11 Analýza fonetické roviny jazykového projevu moderátora Tomáše Řepky v Blikanci

Projev Tomáše Řepky z hlediska ortoepické normy byl poměrně zdařilý. Projev nenarušoval konkrétní vybraný jev. Výjimečně se objevil hezitační zvuk. Elize konsonantů nebyla příliš častá. Krácení vokálů se objevilo, avšak celý projev tím nebyl narušen. Místy se vyskytla chybná ortoepie celého slova. Nejvíce rezonovaly v projevu prvky obecné češtiny. Bylo to tím, že host je moderátorův kamarád z reprezentace. V těchto komunikačních situacích není na ortoepickou normu kladen takový důraz. Moderátor Tomáš Řepka není profesionální novinář. Navzdory této skutečnosti musíme konstatovat, že fonetická rovina jeho jazykového projevu není podprůměrná. Celkovému dojmu nahrává fakt, že pořad doprovázely prostříhy. Projev Tomáše Řepky obsahoval nemalý počet morfologických nepřesností. Tato skutečnost podle nás byla dána tím, že s hostem udržuje přátelský vztah.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Hezitační zvuky

„Jak si přeješ eehm; jsem strašně“

Krácení vokálů

„Važim; v devadesátym šestym; tím pádem; prosim tě, rozumim“

Vynechávání souhlásek

„Eště za; dyž jsem; pomínám si; nebudu je menovat“

Delší pauzy

„Tak, _____ jak si; přeješ _____ jsem strašně“

Nedbalá ortoepie slov

„Náký věci; nejvíc přečeňovanej, miství světa“

4.12 Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu moderátora Tomáše Řepky

Příklady vybraných sledovaných jevů

É nahrazeno Ý/Í; Ý nahrazeno EJ

„Svý doby, který vlastně; vim, jak to bylo, do italský ligy, v devadesátým šestým , takovému tomu, v tý době, ohledně tvý osoby, zamilovanej, takový ty, mýho pořadu , finálovej, šťastnej“

4.13 Analýza fonetické roviny jazykového projevu hosta Tomáše Skuhravého v Blikanci

Ortoepická rovina projevu bývalého profesionálního fotbalisty Tomáše Skuhravého byla vcelku zdařilá. V projevu jsme nenašli hezitační zvuky, výjimečně jsme se setkali s krácením samohlásek. Ve svých odpovědích se příliš nedopouštěl rušivých delších pauz. Tomáš Skuhravý také téměř nevynechával souhlásky. Host Tomáše Řepky častěji používal prvky obecné češtiny. Chtěl tím navodit pohodovou atmosféru po dobu konverzace. Za nejvíce rušivý prvek v projevu Tomáše Skuhravého můžeme označit nesprávnou výslovnost celých slov.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Krácení vokálů

„Vyhodi; já vim; myslim si; jezdím do Itálie“

Náslovné V

„vodsuzuje; vod toho; vodešel jsem; vobklopit se; vo 3 roky dozadu“

Vynechávání souhlásek

„Dycky; eště jsem; neska už“

Delší pauzy

„Takže_____je to lepší“

Nedbalá ortoepie slov

*„Supr partu; proti komuk; todle bylo; fotba_listi světa; dyť to říkám; todle mi; urči; těžký;
to si člověk; tym sebe; takovídle věci,ššli; takovídle na; stare“*

4.14 Analýza vybraných jevů morfologické roviny jazykového projevu Tomáše Skuhravého

Příklady vybraných sledovaných jevů

É nahrazenoÝ/Í; Ý nahrazeno EJ

*„Velkýho fotbalu; těžký i dneska; tam nečekaj; takovej fenomén; je to krásný; v tý
Spartě; vobklopit se; zdravejma lidma, na jinýho; kterej, sprostej; bylo těžký; druhej;
takový lidi; mladej; vod dětství; každej fotbalista; zavřenej; zamilovanej; vo 3 roky
dozadu“*

4.15 Analýza lexikální roviny jazykového projevu moderátora Tomáše Řepky v Blikanci

Lexikální rovina jazykového projevu Tomáše Řepky obsahovala metafory či pestrou sportovní/ fotbalovou terminologii. Železnou Spartou měl na mysli hráče, kteří jsou za Spartu ochotni s nadsázkou položit život. Takové, jako kdysi býval právě Tomáš Řepka. V projevu nechyběla fotbalová terminologie. Za zmínku stojí slovo agent, jež označuje člověka, který zastupuje hráče během jednání o nové hráčově smlouvě. Poměrně častokrát moderátor zmiňoval vlastní jména klubů, které se vázaly právě k hostovi. Řepka po celou dobu dialogu dával najevo respekt vůči svému hostu. V projevu jsme zaznamenali frazém pejorativního zabarvení, které můžeme vnímat jako kritiku čelních představitelů AC Sparty Praha. Divák díky vybranému frazému rozpozná postoje k vedení fotbalové Sparty Praha. Např.: *Ryba smrdí od hlavy* – frazém s negativním významem. Specifikem tohoto rozhovoru je skutečnost, že moderátor není žurnalista, ale fotbalista. Informace, které jsou předávány divákovi, se stávají důvěryhodnějšími. Tomáš Řepka ve svém projevu nevyužívá parazitická či vulgární slova.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Metafory

„jít ven do Itálie; jak jsi tuto dobu skousával skousával; zezadu tlačili agenti; německá buldočina“

Fotbalové fráze

„Dostal jsem červenou kartu; vykopali postup na Euro aby to byla ta železná Sparta , italská liga byla nejlepší na světě“

Ostatní cizí slova

„Maradona byl Fenomén“

Vlastní jména/přezdívky

„Bomber; Sparta; Sporting Lisabon, FC Janov; Tomik“

Ustálená slovní spojení

„Ryba smrdí od hlavy“

4.16 Analýza lexikální roviny jazykového projevu hosta Tomáše Skuhravého v Blikanci

V lexiku Tomáše Skuhravého nacházíme frazémy. Host pomocí ustálených slovních spojení akcentoval důležitost týmové koheze, jindy zase obdivoval fotbalové umění Diega Maradony za pomoci ustáleného slovního spojení, že mu *ostatní nesahají ani po kotníky*. V jeho projevu najdeme metafory humorného charakteru jako skákat šipky někam. Tím měl na mysli servilitu některých hráčů, kterou odsoudil, tato metafora má komický charakter.

Ve Skuhravého projevu najdeme i slova cizího původu jako je *drink*, *byznysman*. Zvyšují atraktivitu u diváků mladší generace. Skuhravý velmi často ve své řeči užívá vlastní jména. Slouží k označení osob, které během své kariéry potkal. Tyto výrazy zvyšují atraktivitu celého pořadu, jelikož jsou ve fotbalovém prostředí celosvětově známí. Divák tím může sledovat velký přínos Tomáše Skuhravého českému, ale i světovému fotbalu. Tomáš Skuhravý nepoužil výplňkové slovo, a to přispělo ke kultivovanosti jeho projevu. Dialog se odehrával v klidné atmosféře. Skuhravý se v jeho průběhu pokoušel o vtip. Rozhovor tedy svým charakterem nejen informoval, ale i pobavil. Posiluje tím angažovanost do fotbalového prostředí. K tomuto účinku

nepochybně přispívá i fakt, že se oba účastníci velmi dobře znají, což ilustruje i jejich vzájemné tykání.

Příklady vybraných sledovaných jevů

Metafory

„šlo se pařit; obklopit se zdravejma lidma pro fotbal; skákal šipky; víme kam; bulvár zkresloval; to mě teď bolí a krvácím; jakým srdcem se bil“

Fotbalové fráze

„Agenti; nejlepší střelec; Francouzi mladej mančaft; klub; dělat kempy; věnuju se mládeži; jsem se dostal do velkého fotbalu; šance v národáku; už dlouho nehrála Champions ligue“

Ostatní cizí slova

„Je supr byzsnyzman; šli jsme na drink; hráli vždycky prim“

Vlastní jména/přezdívky

„S panem Paskou; ať už to byli Maradona; Klinsmann, van Basten; třináct let není v Champions League, Milito, spartani, Křetinský; Ščasný; Trénoval jsem za pana Cipra; nesměl by skončit Tomáš Rosický; Musel by se vrátit Petr Čech“

Ustálená slovní spojení

„Táhli jsme tam za jeden provaz; Nesahaj ani po kotníky; klobouk dolů; úspěch se neodpouští; půjdete do basy; sbalil jsem si tašku.“

5 Vybraná východiska procesu učení

5.1 Učení z textu

Učení můžeme definovat jako záměrnou činnost, při níž žák vnitřně zpracovává obsah textu. Při této činnosti probíhá řada procesů, jako je motivování, vnímání, porozumění, zapamatování, vybavování či metakognice.

Souhrnně tyto procesy označujeme termínem recepce textu. Mezi první psychologicky důležitý proces můžeme označit motivování. Otázkou je, co může být pobídkou, aby žák se začal učit z učebnice?

Dle Vladimíra Hrabala ml. jsou to žákovy potřeby, mezi které řadí poznávací potřeby, sociální potřeby, výkonové potřeby. Motivovat žáka může i samotná podoba textu, jeho rozsah, atraktivní grafická podoba, přitažlivý obrazový prvek, jako jsou ilustrace, grafy či fotografie.³⁴

5.2 Smysluplné učení

Pedagogická psychologie v současnosti klade důraz na smysluplné učení. Je to typ učení, který neakcentuje memorování. „*Jde o učení, při němž žák jen nepřidává nové poznatky k poznatkům dosavadním.*“³⁵ Smysluplné učení můžeme vymezit sedmi charakteristikami.

Aktivnost učení

Je třeba, aby žák při učení vyvinul přiměřené úsilí. Dále je vhodná žáková vytrvalost v učení až k potřebnému cíli. Žák v průběhu učení musí vytvářet kognitivní náročné operace. Jde o to se poznatky nejen naučit, ale především pochopit. Žák by měl být ve vztahu k učení aktivní.

Konstruktivnost učení

Každý žák získává, vnímá a interpretuje nové poznatky způsobem, který je mu vlastní. Vychází přitom ze své osobní historie a životních zkušeností. Poznatky, které žák získá, jsou sice „hotové“, ale sám si je konstruuje a současně s tím rekonstruuje své

³⁴ MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013. s. 110 ISBN 978-80-262-0174-8.

³⁵ Tamtéž, s. 79

dosavadní vědomosti. Z toho vyplývá, že dva žáci tedy nikdy neporozumí všem poznatkům totožným způsobem.³⁶

Kumulativnost učení

Učení můžeme přirovnat ke stavení. Žákovo stavení stejně jako stavba nevzniká hned, nýbrž postupnými kroky. Menší výsledky učení se kumulují. Poznatky se skládají a postupně zapadají do sebe. Poznatky vespod by měly být pevné a stabilní, aby udržely poznatky horní. Stejně je tomu i na stavbě. Dosavadní znalosti musí tedy být dosti kvalitní, aby sloužily jako dobrý základ poznatkům a znalostem následujícím.

Autoregulace učení

Žák postupem času získává více zkušeností. Postupně by tedy měl být méně závislý na pokynech od rodičů i učitele. Tito činitelé posléze přestanou řídit jeho učení. Žák sám musí vidět, co ho aktuálně v jeho učení nejvíce tíží, kam vlastně svým učením směřuje. Je třeba naučit se řídit svůj proces učení.

Zacílenost učení

Žák by měl mít v procesu učení představu o svém cíli. Někdy cíl koriguje učitel. Jindy nastane situace, kdy si cíl definuje sám žák bez ohledu na školu či své rodiče. Je důležité, aby se splnitelné cíle staly žakovými osobními cíli. Žák tím získá větší motivaci a může tím snadněji překonávat překážky. Je třeba vytyčit si krátkodobé cíle a postupně přejít k těm dlouhodobým.

Situovanost učení

Proces učení je závislý na sociálním prostředí, na momentech, ve kterých se žák vyskytuje, na vzdělávacím obsahu, jemuž se snaží porozumět. Proces učení je závislý na specifických vybraných vzdělávacích obsahů, na zvláštnostech daného

³⁶ Tamtéž, s. 79 – 80

kulturního prostředí, na tom,³⁷ „co daná komunita považuje za důležité se učit a co považuje za vhodné postupy při učení.“³⁸

Individuální odlišnost v učení

Každý žák má jiné předpoklady k procesu učení. Častokrát se jejich výkon liší v průběhu procesu, protože každý má jiné vlohy a pochází z jiného sociokulturního prostředí. Každý z nich má jinou míru již získaných znalostí. Žáky odlišuje různý postoj, motivace a styl učení. Proces učení je také ovlivněn temperamentem jednotlivých žáků. Učitel by při své práci neměl vnímat žáky paušálně a při vyskytnutí žakových obtíží se nepokoušet o nápravu. Naopak učitel by měl v této chvíli vyhledat odbornou pomoc a pokusit se co nejrychleji o nápravu.³⁹

Zajímavá činnost a motivace

Člověk vykonávající činnost, která ho naplňuje, uspokojuje, je pro něj zajímavá, prožívá radostné pocity. Když dělá, co ho baví, může být prací pohlcen, zároveň zapomene na čas. V těchto případech práce jde sama od sebe. U těchto lidí nacházíme z hlediska motivace tři důležité body.

1. Lidé danou činnost vykonávají rádi.
2. Úlohy, na kterých lidé pracují, mají přiměřenou obtížnost.
3. Lidé mají odpovídající schopnosti ve vztahu k obtížnosti úloh.

Výše popsaný prožitek se nazývá *flow*. Tento prožitek vzniká hladce a snadno při vykonávání činnosti, která není jednoduchá. Člověk však má úlohy pod kontrolou a nemá s nimi problém.

Prožitek *flow* se vyznačuje těmito **charakteristikami**:

Člověk přesně ví, co má dělat. Je si vědom správných kroků. Nepotřebuje u výkonu tolik přemýšlet.

³⁷ MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013. s. 80-81 ISBN 978-80-262-0174-8.

³⁸ Tamtéž, s. 81

³⁹ Tamtéž, s. 81–82

Člověk je prací přiměřeně vytížen. Průběh činnosti můžeme označit jako bezproblémový, plyne jako by sám od sebe. Člověk spatřuje spontánnost a návaznost v jednotlivých krocích.

Soustředěnost na práci přichází svévolně a přirozeně. Člověk se nemusí k práci přemáhat. Zároveň v tomto prožitku přestává vnímat čas. Hodiny jsou vnímány jako minuty. Při ponoření do činnosti nemá potřebu vnímat sám sebe, činnost plyne sama.⁴⁰

Výše jsme zmínili teoretický rámec toho, čím se vyznačuje smysluplné učení, na které u žáků cílíme. Ideální stav by byl, kdyby se dostali do výše zmíněného stavu *flow*. Další část nám představí teoretické východisko toho, jak bychom měli s nestandardním komunikátem pracovat, abychom nejefektivněji využili jeho didaktický potenciál. Domníváme se, že tyto otázky nemusíme vztahovat pouze na texty ke čtení. V našem konkrétním případě se nejedná o texty ke čtení, ale jednotlivé části vybrané sportovní talk show. Komunikátem myslíme jednotlivé sekvence vybraných talk show. Náš komunikát tedy není zaměřen na proces čtení, nýbrž především na aktivní naslouchání. Při aktivitách v jednotlivých hodinách je důležité, abychom se snažili odpovědět na níže uvedené otázky. Dané odpovědi mohou být zdrojem výše zmíněného smysluplného učení, kterého chceme dosáhnout.

6 Didaktický potenciál komunikátu

„Do výuky všech předmětů zapojujeme i čtení souvislých textů proto, aby se jim látka propojila s jejich životem: s jejich představami, znalostmi i zkušenostmi. Když naše „předmětové“ informace dobře zapadnou do toho, co žák zná a jak uvažuje, je větší naděje, že látku pochopí a zapamatuje si ji.“⁴¹

Chceme kromě toho žáka získat pro uvažování o souvislostech mezi předmětem a životem, aby si byl vědom, že probírané téma se jej týká. Žáky nepovažujeme za vědce a většina z nich spíše myslí v přiběžích, než ve strohých pojmech a termínech. Máme za cíl naučit děti novým termínům a strukturám ze svého oboru, právě příběhem s

⁴⁰ Tamtéž, s. 271 – 272

⁴¹ ŠLAPAL, M., KOŠŤÁLOVÁ, H., HAUSENBLAS, O., *Metodika rozvoje čtenářství a čtenářské gramotnosti* [online], s. 81

vybranou lidskou situací jim napomůžeme, aby jejich myšlení získalo ne amatérský, ale odborný charakter.⁴²

6.1 Kdo se učí číst, učí se oboru

Hledáme učivo, které se hodí do výuky češtiny. Mělo by poskytovat informace k tomuto oboru a náměty k dotazům. Mělo by žákovi poskytovat zážitek a zároveň prostor na zamyšlení nad svým chováním.

Navíc je třeba, aby žák dokázal překonat obtíže v porozumění slovům, větám i souvislostem, aby uměl z komunikátu „vytáhnout“ to důležité a aby s na dané téma vytvořil názor.⁴³

6.2 Jaké komunikáty hledat a co v nich hledat pro čtení v předmětech?

Nejen do výuky českého jazyka zařazujeme komunikáty, v kterých se řeší situace, jež žáka zaujmou a zvýší jeho motivaci. Tyto „*situace také pomohou objasnit nové pojmy a souvislosti z oboru. Hledáme tedy texty dynamické, například vyprávění příhody, reportáž z výzkumu, životopis odborníka, nebo i báseň týkající se tématu. Nespokojujeme se s výklady z učebnice ani z monografie či encyklopedie.*“⁴⁴

6.3 Čeho si v komunikátech všímat?

1) Smysl komunikátu a záměr aktérů: o co důležitého v textu jde?

- význam komunikátu – proč je důležité, že tento komunikát vůbec existuje?
- hlavní myšlenka – jaké je hlavní shrnutí z komunikátu?
- hlavní pojmy – o které jevy a souvislosti v textu jde?

2) Recipient a komunikát:

- co v obsahu je propojeno se životem žáka: co už zažil, i co by uznal, že se mu může stát,
- co v textu souvisí s dosud získanými poznatky žáků v naší třídě v českém jazyce,

⁴² ŠLAPAL, M., KOŠŤÁLOVÁ, H., HAUSENBLAS, O., *Metodika rozvoje čtenářství a čtenářské gramotnosti* [online], s. 81.

⁴³ Tamtéž s. 81

⁴⁴ Tamtéž s. 81

- čím obsah i jeho zpracování odpovídá žákově zkušenosti či ji přesahuje,
- z čeho v komunikátu poznáme, komu je text určen, koho může zaujmout, komu být prospěšný.

3) Forma a jazykové prostředky komunikátu ve vztahu k porozumění

- jakým klíčovým místům (jakým výrazům) musí žák dobře porozumět, aby dobře pochopil text,
- jaké jazykové znalosti a řečové dovednosti pro porozumění takovým místům recipient potřebuje,
- jaké části mohou být pro recipienta matoucí a čím to je,
- jak slouží smyslu a záměru komunikátu i čtenářovu porozumění jazykové a tvůrčí prostředky, kterých je v komunikátu použito?⁴⁵

Výše jsme teoreticky uvedli, jakou metodu zvolit při práci s nestandardním komunikátem. V našem případě jednotlivé sekvence vybraných dílů sportovní talk show. V úvodu jsme nastínili, že talk show bývá spjata s mediální sférou. Níže uvedený text tedy přibližuje současná témata mediální komunikace, ze které vychází výše zmíněný komunikát. Dále zde najdeme další teoretické možnosti a výukové strategie pro co nejefektivnější integrace mediální výchovy do českého jazyka. Domníváme se, že právě formát sportovní talk show a jeho využití v hodině vychází z níže zmíněných výukových strategií.

7 Mediální a reklamní komunikace ve výuce českého jazyka

Tento typ komunikace spadá do publicistického stylu. V této sféře najdeme velké množství žánrů. Spadají sem útvary zpravodajské – reportáž, publicistické – recenze, beletristické – fejeton. Žánry publicistického stylu mají mluvenou i psanou podobu. Mezi publicistický styl dále řadíme elektronickou komunikaci, jde-li o komunikaci mezi mediální institucí a vybraným recipientem. Mediální a reklamní komunikaci

⁴⁵ ŠLAPAL, M., KOŠTÁLOVÁ, H., HAUSENBLAS, O., *Metodika rozvoje čtenářství a čtenářské gramotnosti* [online], s. 82

neoznačujeme jako předávání informací mezi uživateli sociální sítě. To spadá do sféry každodenní běžné komunikace.

Zásadní pro tuto sféru komunikace je funkce získávací a přesvědčovací. Cílem těchto komunikátů je poskytnout rychlé, aktuální a přesvědčivé informace a účinné informace. Komunikáty by měly recipientům poskytnout pravdivá tvrzení, avšak v současné době rozmachu dezinformačních médií, je to složitější. Z tohoto důvodu je vhodné toto téma akcentovat ve výuce. Další úkol této sféry je získat recipienty pro určitý postoj, který médium hlásá a také motivovat diváka či posluchače k určitému jednání. Mediální sféra tedy v sobě zahrnuje dvě hlavní funkce: informativní a konativní. Tyto funkce mohou být doplňovány funkcí poetickou, kontaktovou či metajazykovou.⁴⁶

V mediální sféře se často setkáváme s asymetrií mezi autorem komunikátu a recipientem. Komunikát je vytvořen vybranou mediální společností. Na jeho podobě se podílí tým lidí. Především když jde o komunikát audiovizuálního charakteru. S rozmachem sociálních sítí se asymetrie mezi autorem a recipientem snižuje. Autorem komunikátu bývá jedinec, jehož recipienti sledují. Na sociálních sítích se často objevují příspěvky, jejichž autor je neznámý.

Dospívající rádi do mediálního prostoru zasahují. Vyhledávají dialog a interakci. Často je recipient tedy vnímán jako zástupce celé skupiny, na kterého komunikace cílí.

Pro publicistický styl jsou typické frazémy, módní termíny, obrazná pojmenování či citáty různých osobností. V reklamě se často objevují básnické prostředky, intertextovost, superlativy či hodnotící výrazy.

V současnosti ve veřejném prostoru narůstá množství dezinformací. Mnohdy to využívají i zástupci politické reprezentace, kdy prezentují neověřené informace. Problémem dnešní doby je také to, že se ve velkém množství a rychlosti šíří nenávisť, neboli *hejtování*. Tento způsob vyjadřování pak vnímáme jako spouštěč nepřátelství a konfliktů.⁴⁷

K aktuálnímu trendu Žít a být online je třeba přistupovat nikoliv odmítavě, pejorativně, nýbrž pozitivně a integračně. Tento trend je třeba integrovat do vzdělávacích obsahů

⁴⁶ ŠTĚPÁNÍK, Stanislav, Eva HÁJKOVÁ, Klára ELIÁŠKOVÁ, Ludmila LIPTÁKOVÁ a Marta SZYMAŃSKA. *Školní výpravy do krajiny češtiny: didaktika českého jazyka pro základní školy*. Plzeň: Fraus, 2020. s. 96-97 ISBN 978-80-7489-595-1.

⁴⁷ Tamtéž, s. 96-97

školy a poučit žáky o bezpečném chování na internetu – tzv. *netiketě*. S těmito změnami se vyskytují i nové potřeby v komunikaci dospívajících. Ve výuce jazyka se objevuje nový kontext. Bylo by špatné tento trend „přebít“ kulturou knihy.⁴⁸

Bylo by vhodné do vzdělávacího obsahu vložit elektronickou komunikaci a různé podoby mediálního sdělení. S médii se děti střetávají již od dětství. Je důležité dítě naučit, jak správně se v mediálním prostoru orientovat.

Důležité je, abychom k projevům z mediální oblasti přistupovali neutrálně a didakticky využili jejich předností i slabin. Žák by měl rozlišit názory a fakta. Oddělit zprávu od komentáře, rozpoznat skrytou reklamu, ubránit se mediální manipulaci. Správně zvolit relevantní zdroje informací.

Žáci jsou vedeni k rozpoznání a charakterizování jednotlivých mediálních žánrů jako jsou rozhovory, komentáře (i na sociálních sítích), reportáže – jejich cíle a jazykové prostředky. Žáci by totiž měli být schopni napsat zprávu kratšího rozsahu, vést rozhovor či vymyslet reklamu. Komunikační potřeby a různé kulturně sociální zázemí žáků můžeme reflektovat, když žák vstoupí do online prostoru sociálních sítí.

Dále z jazykových prostředků nás zajímají ty, které v mediálním prostoru poutají pozornost jako jsou: frazémy, okazionalismy, hodnotící adjektiva, vulgarismy.

Žáci by měli rozpoznat a charakterizovat dva klíčové postupy v tvorbě komunikátu z mediální oblasti – aktualizace a automatizace. Prostředky těchto principů si žáci osvojují během tvorby vlastního mediálního komunikátu. Žáci jsou též vedeni k rozpoznání prostředků manipulace.⁴⁹ „Velký důraz klademe na poznání specifík komunikátů složených, tj. komunikátů kombinujících různé prostředky – např. vlogy, posty na instagramu či facebooku, tweety, ale také tradiční mediální útvary jako televizní reportáž či reklama.“⁵⁰

Nejvíce se v hodině češtiny pracuje s komunikátem, který plní určitou funkci. Tento komunikát může mít různou podobu: psanou, mluvenou či audiovizuální. Jako učitelé musíme vždy komunikát ve výuce dosadit do situace, jelikož právě komunikáty

⁴⁸ Tamtéž s. 97

⁴⁹ Tamtéž s. 98

⁵⁰ Tamtéž s. 98

dosazené do kontextu žákům demonstrují každodenní situace. Dávají žákům možnost se vtělit do jiných rolí, a tím si osvojit i jiné jazykové schopnosti.

Učitel díky tomu může pozorovat žákovské jazykové potřeby a upravit tak svoji výuku. Komunikační nauka českého jazyka se vyznačuje např. těmito aspekty:

- Jazyková kompetence je přirozenou součástí kognice jedince.
- Jazykový rozvoj znamená propůjčování významů výpovědím, s nimiž se setkáváme, jejich propojování s vlastní zkušeností a vlastním způsobem vnímání světa.
- Pro jazykový rozvoj je nejdůležitější prožitek, tedy emocionální zkušenost.

Jazykový projev se uskutečňuje vždy za nějakých podmínek. Pojednáváme-li o komunikační nauce českého jazyka, zaměříme se na dvě hlavní výukové strategie: *situačnost* a *textocentrismus*. V rámci těchto strategií můžeme poznat jazyk v komunikačních podmínkách časových a místních. Komunikát se tedy objevuje vždy v určitém kontextu, situaci. Díky této situaci poznáváme jazyk a můžeme rozvíjet jazykové dovednosti žáků.⁵¹

7.1 Textocentrismus

Hlavním těžištěm výuky je komunikát. Mluvený vždy předchází psanému, jelikož psané jsou vždy spojeny se zvukem. To znamená, že nás daleko více zajímá projevy mluvené. Jak z hlediska vytváření, tak i z hlediska porozumění komunikátu.

Komunikát vnímáme jako komunikační celek, který by adresát měl dekodovat a pochopit tak záměr autora. V daném komunikátu bychom měli najít aspekty, které se týkají funkční jazykové výchovy. Komunikační situaci, funkci, formu a jazykové

⁵¹ ŠTĚPÁNÍK, Stanislav, Eva HÁJKOVÁ, Klára ELIÁŠKOVÁ, Ludmila LIPTÁKOVÁ a Marta SZYMAŃSKA. *Školní výpravy do krajiny češtiny: didaktika českého jazyka pro základní školy*. Plzeň: Fraus, 2020. s. 55-56 ISBN 978-80-7489-595-1.

prostředky a žánry, jež tvoří komunikát. Konkrétně situačně zasazený komunikát se stává centrálním bodem výuky, objektem analýzy.⁵²

Komunikát může mít různé podoby. Zdrojem může být literatura, tisk, rozhlas, televize, internet. Může to být cokoliv, co vytvořil člověk. Komunikáty v současné době můžeme najít na moderních platformách, jako je *Instagram*, *Facebook*, *YouTube*, zde důležitou vlastností je obraz, který se též může stát předmětem zájmu ve výuce.

V současnosti je člověk resp. žák více vystaven multimodální komunikaci díky stále více využívanějšímu digitálnímu prostoru. Jedná se o kombinaci jazyka, obrazu, zvuku a pohybu.

Komunikáty multimediálního charakteru jsou pro žáky atraktivnější. Výběrem těchto komunikátů se snažíme rozvíjet digitální gramotnost, která bude ještě více akcentována revizí RVP.

Komunikát ve výuce češtiny, jeho analýza, dialog o něm, to vše má pro žáky velký význam. Pokud žák do analyzovaného komunikátu promítne svoji zkušenost, vznikne nový komunikát. To můžeme označit jako výsledek pozorování jazykového projevu.

Tato strategie umožňuje žákovi vstoupit do jiné role jako je třeba lingvista nebo výzkumník. Žáku může verifikovat funkčnost komunikátu. Námětů na aktivity s komunikátem je celá řada. Ve výuce tak mohou být žáci autory komunikátu, recipienty či předmětem výuky.

Komunikát slouží ke zlepšení komunikačních kompetencí. Pro efektivnější práci s ním je důležité správně použít jazykové znalosti.⁵³

7.2 Situačnost

U výše zmíněného textocentrismu je důležité, že komunikačně – jazyková integrace spočívá v poznání jazyka v konkrétním kontextu.

⁵² tamtéž, s. 56-57

⁵³ ŠTĚPÁNÍK, Stanislav, Eva HÁJKOVÁ, Klára ELIÁŠKOVÁ, Ludmila LIPTÁKOVÁ a Marta SZYMAŃSKA. *Školní výpravy do krajiny češtiny: didaktika českého jazyka pro základní školy*. Plzeň: Fraus, 2020. s. 56-57 ISBN 978-80-7489-595-1.

Komunikačně-jazyková integrace efektivněji probíhá ze situace běžné denní komunikace, která se nachází v pamětech žáků. Jindy musí být zapojena představivost. Ve vyučovacích hodinách, kde akcentujeme komunikační situace, žáci hrají určité role. Řadu z nich již sami prožili, a tak výběr jazykových prostředků není náročný. U jiných rolí si žáci zkouší představit a předvést nejen jazykové chování.

Metodu dramatizace, a s tím spojené zaznamenání jazykových projevů písemných i mluvených, vnímáme jako možnost zlepšení žákovských projevů a rozvoje jazykových kompetencí.⁵⁴

„Základem je pozorování používaných jazykových struktur a ohledávání jejich funkce a formy. Až v závěru tohoto poznávání pojmů přichází jejich označování stále dokonalejším a preciznějším způsobem, a to díky rozšiřování repertoáru odborných termínů – metajazyka.“⁵⁵ Výhodou tohoto typu výuky je velká dostupnost materiálu na sledování. Jelikož – „vycházíme-li ze zkušenosti dítěte, z toho, co zná – máme šanci zjistit, co a jak dokáže říci/napsat. Je přirozeně snazší učit se něco/o něčem, co je známé, blízké, co prožíváme, co souvisí s emocemi a konkrétními situacemi okolo nás.“⁵⁶

Výsledná podoba komunikátu, která je vytvořena žákem, závisí na učiteli. Na jeho schopnostech motivovat žáky k vytvoření srozumitelného komunikátu. Dále je důležité, aby byl ochoten experimentovat s jazykem a podrobit analýze jazykové prostředky, které tvoří daný komunikát.⁵⁷

„Obě strategie kladou velký důraz na autenticitu užívání jazyka a relevanci učiva pro žáky z hlediska jejich každodenní zkušenosti a kontextu světa, v němž žijí.“⁵⁸

Cílem strategií je to, aby se žák pokoušel vytvářet své poznání světa. K tomu slouží celistvé komunikáty, které by měly zabraňovat přebytečnému segmentování

⁵⁴ ŠTĚPÁNÍK, Stanislav, Eva HÁJKOVÁ, Klára ELIÁŠKOVÁ, Ludmila LIPTÁKOVÁ a Marta SZYMAŃSKA. *Školní výpravy do krajiny češtiny: didaktika českého jazyka pro základní školy*. Plzeň: Fraus, 2020. s. 57 ISBN 978-80-7489-595-1.

⁵⁵Tamtéž s. 57

⁵⁶Tamtéž, s. 57

⁵⁷Tamtéž, s. 58

⁵⁸Tamtéž, s. 58

vzdělávání. Každý z žáků může pracovat dle svých individuálních schopností a rozčlenit učivo dle svých potřeb.

Textocentrismus a situačnost v jazykové výuce umožňují navazovat na prekoncepty žáků a identifikovat případné miskoncepty a účinně je vyvracet. Klíčové je, že stanovené strategie umožňují navazování na předchozí poznání žáků a jeho aktivní využívání ve výuce, prostor je poskytován vlastním reflexím žáků.⁵⁹

V další části je představeno zasazení vybraných částí jednotlivých hodin, které byly inspirované sportovní talk show do rámců vybraných pasáží rámcového vzdělávacího programu – klíčové kompetence, průřezová témata a očekávané výstupy. Níže najdeme vybrané očekávané výstupy a aktivity, kterými byly dané výstupy naplněny. Poté následují plány vybraných hodin s následnými reflexemi.

8 Rámcový vzdělávací program

Rámcový vzdělávací program prošel roku 2021 dílčí revizí. Změny tkví především v posílení či větší integraci informatiky a digitálních technologií do výuky. Tento fakt můžeme dokumentovat na etablování úplně nové klíčové kompetenci – kompetence digitální.

Předmět český jazyk a literatura je v RVP zastoupen vzdělávací oblastí Jazyk a jazyková komunikace. Ta v sobě zahrnuje vzdělávací obory **český jazyk a literatura, cizí jazyk a další cizí jazyk**. Vysoká úroveň jazykové kultury charakterizuje absolventa základního vzdělávání.

Jazyková výuka dává žákovi znalosti, díky nimž porozumí sdělením různého charakteru. Znalosti získané v předmětu Český jazyk a literatura neslouží jen jazykovým znalostem, ale jsou potřebné pro jiné oblasti vzdělávání.

⁵⁹ S. 58, tamtéž, s 58

Obsah vzdělávacího oboru český jazyk a literatura má komplexní charakter. K lepší orientaci v něm nám slouží rozdělení do 3 složek. Komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova.

Nás bude především zajímat komunikační a slohová výchova společně s jazykovou výchovou. Literární výchovu můžeme opomenout, jelikož nebyla předmětem našeho zájmu v rámci uskutečněných hodin českého jazyka.

Komunikační a slohová výchova

Tento typ výchovy má žákům napomoci k lepšímu porozumění jazykového sdělení, kultivovanému psaní, vyjadřování a rozhodování na základě napsaného či slyšeného. Dále tento druh výchovy vede ke kritické analýze psaného či mluveného komunikátu. Vede také k hodnocení formální stránky komunikátu.

Jazyková výchova

V této výchově jsou žáci vedeni k získání znalostí, které vedou k osvojení znalostí spisovného českého jazyka. Žáci poznávají různé podoby jazyka. Jazyková výchova zlepšuje logické myšlení žáků a napomáhá k srozumitelnějšímu vyjadřování. Žáci si díky jazykové výchově zlepšují i intelektové dovednosti. Český jazyk žákům slouží nejen jako nástroj k nabývání informací, ale i předmětem jejich zájmu.

V následující části se pokusíme popsat, jak se jednotlivá průřezová témata promítnou do hodin české jazyka, jež jsou inspirované vybranou sportovní talk show. V níže uvedené kapitole vycházíme z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.⁶⁰

8.1 Průřezová témata

Průřezová témata zastupují v RVP ZV okruhy nejaktuálnější problémů současného světa a stávají se významným prvkem elementárního vzdělávání. Jsou důležitou součástí základního vzdělávání, tvoří příležitosti pro individuální uplatnění žáků, dále také prostor pro vzájemnou spolupráci a napomáhají rozvíjet osobnost žáka především

⁶⁰ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2021. [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021-s-vyznacenyymi-zmenami.pdf>

v rovinách názorů, hodnot a postojů. Samotný obsah průřezových témat nalezneme v tematických okruzích. Každý z nich obsahuje nabídku činností. Za výběr témat zodpovídá škola. Průřezová témata najdeme v samotných předmětech či mohou být projektovány pomocí seminářů nebo exkurzí.

Pro efektivní použití průřezových témat je jejich propojení s obsahem učiva a aktivit, které žáci během vyučování uskuteční.

V průběhu základního vzdělávání jsou stěžejní tato průřezová témata: *osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, environmentální výchova, mediální výchova.*

Naše pozornost nyní bude zaměřena na tato průřezová témata (tučně jsme označili ty nejdůležitější části, jež souvisí s odučenými hodinami). Nejvíce byla zastoupena tato témata: **mediální výchova, osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana**

Osobnostní a sociální výchova – Příklady, jak toto téma rozvíjí žáky:

- *„vede k porozumění sobě samému a druhým*
- *napomáhá ke zvládnutí vlastního chování*
- *přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni*
- *rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti*
- *utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci*
- *umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)*
- *pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým*
- *vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci*
- ***vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů***⁶¹

⁶¹ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2021. s. 132 [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021-s-vyznacenyymi-zmenami.pdf>

Toto průřezové téma se vtiskává do hodin takto:

V hodině s Uškem JB bychom mohli jmenovat aktivitu: *Dovednost vhodně argumentovat odlišný názor.*

Žáci nejprve vyjádří svůj názor na tetování Proč ho mít/nemít? Poté se pokusí argumentovat „za opačný konec“ své názorové škály. Odpůrci předloží argumenty příznivců tetování a naopak.

Aktivita tedy vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů.

V hodině s Jedem na jednoho Davida Sobiška jmenujme tuto:

Empatie a myšlení v souvislostech

Žáci prokáží empatickou dovednost a reálně predikují své vyrovnání se s problémem, jako je zranění.

Aktivita tedy pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým.

Toto průřezové téma dále rozvíjí:

Schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulaci a sebeorganizaci, psychohygienu, kreativitu, mezilidské vztahy, komunikaci a morální rozvoj.

Výchova demokratického občana – příklady, jak toto téma rozvíjí žáky:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků

- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- **prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování**

V hodině s Blikancem Tomáše Řepky jmenujme především tuto aktivitu:

Tvoření nových pojmenování

Žáci vymyslí názvy svých potenciální talk show se sportovní tematikou. Aktivitou rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti.

Toto průřezové téma se dotýká těchto tematických okruhů:

Občanská společnost a škola, občan, formy participace

Mediální výchova – příklady, jak toto téma rozvíjí žáky:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- **vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zejména zpravodajských)**
- **rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu**

Toto průřezové téma se dotýká těchto tematických okruhů:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, stavba mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu

Výše zmíněné průřezové téma je téměř kompletně zastoupeno ve vyučovacích hodinách, jelikož talk show samotná spadá do mediální oblasti. V hodinách sice žáci sami nevytvářeli mediální obsah, ale komunikát, se kterým jsme

pracovali, byl mediálního charakteru. V hodině s Blikancem Tomáše Řepky jmenujme však tuto aktivitu:

Komparace vybraných talk show

Cílem této aktivity bylo na základě jednotlivých faktorů charakterizovat jednotlivé talk show a zároveň popsat, který moderátor se nejlépe svým projevem přiblížil spisovnému českému jazyku.

Tato aktivita umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich.

Setkání s Michalem Fukalou mohlo pomoci žákům v tom, že přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace.

V následující části představíme očekávané výstupy z RVP, které jsou naplněny za pomoci jednotlivých aktivit, jež byly uskutečněny v hodinách inspirované sportovní talk show. Z důvodu komplexního charakteru aktivit může patřit více výstupů k jedné aktivitě. Zároveň jsou z tohoto důvodu využívány očekávané výstupy napříč jednotlivými ročníky.

8.2 Očekávané výstupy

V hodině inspirované Uškem Jaromíra Bosáka byly naplněny tyto výstupy, které přímo vychází z RVP:

ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovo tvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí

Žáci opraví pravopisné chyby v textu a zodpoví doplňující otázky. Text je zaměřený na hosta Uška.

ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému

psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Volné psaní

Žáci napíšou zamyšlení na tím, kde se cítí doma?

ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát

Žáci v následujícím textu vyhledají větu vedlejší časovou a příčinnou. Dále doplní vhodnou otázku na hostovu odpověď.

ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova

Zadání domácího úkolu: slova cizího původu, která v talk show zazněla

V hodině inspirované talk show Jeden na jednoho Davida Sobiška jednotlivé aktivity akcentovaly tyto očekávané výstupy:

ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová

Práce s textem – gramatické úkoly:

Žáci doplní chybějící slovo, určí jeho vzor, slovnědruhovou příslušnost a vymyslet k němu synonymum. Následně učitel vyzývá žáky k vyjmenování slov, které se také používají v „posunutém významu“.

ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta

Odhalení chybných aspektů mluveného projevu + reprodukce komunikátu

Žáci měli za úkol zhodnotit mluvený projev hosta Libora Kozáka. Následně měli přepsanou Kozákovu odpověď kriticky vyhodnotit a upravit ji do kratšího sdělení.

ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

Zadání domácího úkolu

Žáci zhlédnou celý díl s Liborem Kozákem a nahradí nespisovné výrazy spisovnými.

V hodině inspirované Blikancem Tomáše Řepky najdeme tyto očekávané výstupy:

ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci

Zájmena a porozumění textu:

Žáci dostanou čas na vyhledání zájmen z úryvku talk show a určí jejich druh.

ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát

Komparace vybraných talk show

Cílem této aktivity bylo na základě jednotlivých faktorů charakterizovat jednotlivé talk show a zároveň popsat, který moderátor se nejbližší svým projevem přiblížil spisovnému českému jazyku.

ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí

Žáci určí správný tvar a pád jména, které je cizího původu. Jména byla inspirována z talk show Tomáše Řepky a jeho hosta Tomáše Skuhravého.

On – line setkáním s Michalem Fukalou chceme docílit těchto očekávaných výstupů.

ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu

ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci

ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace

ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru

8.3 Klíčové kompetence

Jde o soubor vědomostí, dovedností, schopností, které cílí na osobní rozvoj každého jedince ve společnosti. Kompetence vychází z hodnot společnosti. Jedním z jejich úkolů je žákům předat správnou organizaci do života. Předávání těchto kompetencí je dlouhodobý proces. Klíčové kompetence jsou důležitým článkem ve zdravém rozvoji mladého jedince. Nestojí samostatně, jsou navzájem provázané. Vzdělávací obsah, podobně jako u průřezových témat, by měl směřovat k předávání těchto kompetencí. Rozeznáváme tyto klíčové kompetence:

kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní; kompetence digitální.⁶²

Nyní se zaměříme na klíčové kompetence, jež jsme se snažili rozvíjet v realizovaných hodinách českého jazyka.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich.⁶³

Kompetenci k učení byla u žáků rozvíjena tím, že na základě atraktivního komunikátu mohli žáci získat pozitivní vztah k procesu učení a probíranému učivu. Získávají informace o sobě a světě kolem nich.

Kompetence k řešení problému

⁶² Tamtéž, s 10

⁶³ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2021. s. 10[cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021-s-vyznacenyymi-zmenami.pdf>

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky,
- **využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému**
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí⁶⁴

Tato klíčová kompetence byla rozvíjena v aktivitě Empatie a myšlení v souvislostech

Žáci se prokázali empatickou dovedností a reálně predikují své vyrovnání se s problémem, jako je zranění. Žáci představovali své případné řešení problému, hledali způsob, jak jej eliminovat.

Kompetence digitální

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít⁶⁵

Tato klíčová kompetence byla u žáků rozvíjena od samého začátku, jelikož hodiny probíhaly on – line za pomoci platformy teams. V hodinách byla rozvíjena pasivně,

⁶⁴ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2021. s. 12 - 13[cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021-s-vyznacenyimi-zmenami.pdf>

⁶⁵ Tamtéž, s. 12–13

jelikož žáci nevytvářeli digitální obsah. Digitální technologie nebyla zde používána jako komunikát samotný, nýbrž jako prostředek k vyučovacímu procesu.

Základní škola Barviřská je kompletní devítitřídní škola, na I. i na II. stupni je v každém ročníku alespoň jedna třída. V 1. – 9. ročníku se vyučuje podle vlastního Školního vzdělávacího programu. Od první třídy se vyučuje anglický jazyk. Některé třídy (skupiny) jsou zaměřeny na rozšířenou výuku anglického jazyka, na II. stupni přibírají německý jazyk. Od 6. ročníku probíhá v některých třídách (skupinách) rozšířená výuka tělesné výchovy se zaměřením na fotbal. Základní škola úzce spolupracuje s fotbalovým klubem F. C. Slovan Liberec. Součástí této organizace je i mateřská škola.

9 Plán a reflexe odučených hodin inspirované sportovní talk show

Hodiny českého jazyka a literatury, které vycházely z výše zmíněných a analyzovaných sportovních talk show, byly realizovány v březnu roku 2021. V tuto dobu byly školy zavřené, kvůli pandemii Covid – 19. Hodiny tak musely proběhnout distanční formou prostřednictvím platformy Microsoft Teams.

Hodiny probíhaly v dubnu školního roku 2020/2021 ve třídě 8. C. Jedná se o specifickou třídu s 26 žáky. Chodí do ní jen chlapci/fotbalisté, kteří působí v akademii FC Slovan Liberec.

Domnívám se, že uskutečněním těchto hodin dochází k jedinečnému propojení s teoretickými východisky této práce. Všechna vybraná sportovní talk show akcentuje fotbalová témata. Motivace do těchto hodin ze strany žáků by mohla být vnitřní, což je vždy pro učitele dobrý signál. V hodinách se nepracovalo se tématy, které svým obsahem spadají do literární výchovy. Jednalo se o komplexnější souhrn poznatků z jazykové, komunikační a slohové výchovy.

V hodinách se dále promítají výše zmíněné výukové strategie textocentrismus a situačnost.

Vnitřní motivaci žáků může posílit i fakt, že si žáci sami v hodině mohli vyzkoušet roli moderátora či tazatele. Poslední hodinu navštívil exkluzivní host, hráč A týmu FC Slovan Liberec, mládežnický reprezentant do 21 let Michal Fukala.

9.1 Plán 1. hodiny českého jazyka - Ušák Jaromíra Bosáka

Výchovně-vzdělávací cíle: Žák dokáže vhodně zformulovat definici pojmy talk show, rozpozná druhy vedlejších vět.

Hodina byla inspirována Ušákem Jaromíra Bosáka

1. Úvod – brainstorming - talk show? Původ slova

Učitel zadá žákům úkol, aby definovali pojem talk show. Kde se s ním setkali?

2. Pravopisné cvičení, doplňující otázky čtení s porozuměním

Žáci opraví pravopisné chyby v textu a zodpoví doplňující otázky. Text je zaměřený na hosta Ušáku.

Václav Kadlec a jeho kariéra

Václav Kadlec, bývalí český fotbalový útočník a reprezentant, narození 20. května 1992 v praze. Svou fotbalovou kariéru započal v klubu bohemians praha 1905. Ve svých šest nácti letech přestoupil do ac sparta praha. Jeho kroky v roce 2013 směřovali do Německého klubu eintracht frankfurt, jehož o něj usiloval již delší dobu. V únoru 2015 se z eintrachtu frankfurt vrátil do sparty na půlroční_____, ale v listopadu 2015 podepsal v předstihu smlouvu platnou od ledna nadcházejícího roku s klubem fc midtjylland. V srpnu 2016 se vrátil z midtjyllandu domů, do sparty praha. V únoru 2020 oznámil konec své hráčské kariéry kvůli přetrvávajícím problémům s koleny.

Doplňující otázky:

Jaké slovo byste doplnili do chybějícího místa?

Z jaké země je klub „F. C. Midtjylland“?

Vybaví se vám nějaká zkušenost českého klubu s tímto týmem?

Jaký větný člen je označen žlutou barvou?

3. Druhy vedlejších vět + Tvorba otázky

Žáci v následujícím textu vyhledají větu vedlejší časovou a příčinnou. Dále doplní vhodnou otázkou na hostovu odpověď.

Jak byste se zeptali za J. Bosáka vy?

„Já jsem začal mít rád v Německu, když jsem vlastně tu 2. sezónu přestal nastupovat pravidelně. Fyzicky jsem na tom byl dobře kondičně, takže jsem nepotřeboval si extra přidávat v tomhle, ale abych využil ten čas, kterej jsem měl, že jsem se nemusel šetřit na ten zápas víkendovej, protože jsem věděl, že s největší pravděpodobností budu hrát 5 minut nebo vůbec, tak jsem prostě každý den chodil do posilovny a tam mě to začlo bavit. Viděl jsem nějaký výsledky, že člověk vypadá líp, že se i líp cejtí jako v soubojích a takhle...“

4. Dovednost vhodně argumentovat odlišný názor.

Žáci nejprve vyjádří svůj názor na tetování Proč ho mít/nemít?

Poté se pokusí argumentovat „za opačný konec“ své názorové škály. Odpůrci předloží argumenty příznivců tetování a naopak.

Bosák: “K tomu tetování bych se chtěl zeptat, jestli je to jenom taková vlastně ozdobná záležitost, a nebo k němu máš nějaký vnitřnější bližší vztah?”

Kadlece: Jak co, jak co Kdo plánuje tetování...

5. Zadání domácího úkolu:

Žáci do příštího setkání zhlédnou celý díl s Václavem Kadlecem a zaznamenají slova cizího původu, která v něm zazněla.

6. Volné psaní:

Žáci si během 10 minut napíší zamyšlení na tím, kde se cítí doma?

Bosák: „*Sparta je Tvůj domov*“

Kadlec: „*Je to tak*“

9.2 Reflexe 1. odučené hodiny – Ušák Jaromíra Bosáka

1. Úvod – *brainstorming* - *talk show*? *Původ slova*

žáci po mém vyzvání správně definovali formát talk show. Z technických důvodů se objevily delší časové prodlevy.

2. Pravopisné cvičení, doplňující otázky čtení s porozuměním

Tuto aktivitu vyvolaní žáci zvládali. Někteří z nich se po mém vyzvání neozývali, aktivita tedy postrádala svižnost. Z tohoto důvodu jsme nezodpověděli tři otázky vztahující se k textu.

Z jaké země je klub FC Midtjylland?

Vybaví se vám nějaká zkušenost českého klubu s tímto klubem?

Jaký větný člen je označen žlutou barvou?

3. Druhy vedlejších vět + tvorba otázky

Některým z vybraných žáků vyhledání vedlejší věty časové a příčinné dělalo problém. Tato aktivita tedy trvala déle, než jsem předpokládal. Aktivitu bych však označil za úspěšně zrealizovanou.

4. Dovednost vhodně argumentovat odlišný názor. Proč mít/nemít tetování?

Tuto aktivitu žáci zvládli. Z počtu přihlášených odpovídat soudím, že aktivita byla zajímavá. Vyvolaní žáci úkol zvládli, předložili opačný názor, což hodnotíme jako důležité.

Argumenty pro: Je to tmelící prvek ve společnosti

Argument proti: Je nesmazatelné

5. Zadání domácího úkolu

Žáci porozuměli zadání domácího úkol. Neobjevil se zde žádný doplňující dotaz.

Neuskutečněné aktivity

Z důvodu technických potíží a časové tísní se neuskutečnila jedna aktivita:

Volné psaní

Žáci se během 10 minut napíší zamyšlení na tím, kde se cítí doma?

Bosák: „*Sparta je Tvůj domov*“

Kadlec: „*Je to tak*“

Osobní reflexe hodiny

Ze začátku atmosféra v hodině nebyla pro mě jako učitele poklidná. Byl jsem nervózní, to se odráželo v mém mluveném projevu. Pokyny ze začátku byly zmatečné. Hodinu provázely technické potíže. Rychlý spád hodiny byl tedy narušen. Nestihli jsme všechny aktivity, které jsem plánoval. Jsem však rád, že jsem měl v zásobě více aktivit. Realizované aktivity v hodině byly pestré, vycházely pouze z vybrané talk show. Zahrnovaly úkoly týkající se komunikační a slohové výchovy, tak i jazykové výchovy. I přes velmi obtížnou situaci se žáci snažili spolupracovat. Místy jsem žákům dával až příliš času na rozmyšlení. V úvodní aktivitě jsem zapomněl označit pravopisné chyby pro lepší přehlednost a orientaci v daném textu.

9.3 Příprava 2 - Jeden na jednoho Davida Sobiška

Výchovně-vzdělávací cíl: Žák se vcítí do pocitu druhých a dokáže uvažovat v širších kontextech.

1. Kontrola domácího úkolu

Žáci měli za úkol zaznamenat slova cizího původu z předchozí hodiny zaměřené na Ušák Jaromíra Bosáka, kde byl hostem Václav Kadlec.

2. Představení Talk show 1 na 1 Davida Sobiška

Učitel seznámí žáky s další talk show. Představí moderátora Davida Sobiška a jeho hosta fotbalistu Libora Kozáka. K zvýšené vnitřní motivaci žáků může přispět i fakt, že Libor Kozák v době samotného rozhovoru působil v týmu FC Slovan Liberec.

3. Práce s textem – gramatické úkoly:

Žáci doplní chybějící slovo, určí jeho vzor, slovnědruhovou příslušnost a vymyslejí k němu synonymum. Následně učitel vyzývá žáky k vyjmenování slov, které se také používají v „posunutém významu“.

Sobišek: „Libore, po těch všech _____, kterým jste si prošel v těch posledních letech, začal vás fotbal zase bavit?“

Doplňte chybějící slovo.

4. Empatie a myšlení v souvislostech

Žáci se prokáží empatickou dovedností a reálně predikují své vyrovnání se s problémem, _____ jako _____ je _____ zranění.

Sobišek: „Co byste dělal, kdyby angažmá ve Slovanu nevyšlo?“

5. Odhalení chybných aspektů mluveného projevu + reprodukce komunikátu

Žáci měli za úkol zhodnotit mluvený projev hosta Libora Kozáka. Následně měli přepsanou Kozákovu odpověď kriticky vyhodnotit a upravit ji do kratšího sdělení.

„Tak zhruba vím nebo takle vím, že tady byl vlastně eeeehm agent, který vlastně potom... s ktor... jsem spolupracoval dál a dál a vlastně prostřednictvím toho agenta eeeeehm ten mě vlastně dostal do toho Lazia Nebo ten navázal kontakt s Laziem a Opavou a pak se to řešilo vlastně mezi těma 3 stranama a byl se vlastně na mě podívat...“

Změnili byste něco v Liborově odpovědi?

Přečtěte si odpověď a shrňte, co Libor v této odpovědi říká.

Co byste upravili v následující ukázce?

6. Slovní spojení a jejich přenesený význam

Žák vyhledá a definuje slovní spojení s přeneseným významem.

Najděte a následně vysvětlete význam a popř. upravte: *jít nahoru, škola životní, škola fotbalová, projít si peklem.*

7. Přenesený význam slov

Žák prokáže porozumění textu a doplní vhodnými slovy.

„Z těch 7 gólů, 6 jich bylo tady na stadionu U Nisy, _Doma_____?. Proč to tak nepadá i VENKU?“

8. Určování větných členů

Žák provede větný rozbor, v promluvě moderátora

„V rozhovoru pro „Bez frází“ jste řekl, že se chcete cítit jako král“ –

9. Rozbor stavby slova

Žák provede rozbor stavby slova a definuje jeho význam

„Chci být nebezpečnej“

10. Shrnutí, zadání domácího úkolu

Žáci zhlédnou celý díl s Liborem Kozákem a nahradí nespisovné výrazy spisovnými.

9.4 Reflexe druhé odučené hodiny – Jeden na jednoho

1. Kontrola domácího úkolu

Vyvolání žáci přečetli svůj domácí úkol. Zjistili, že cizích slov se v talk show JB se objevilo dvacet cizích slov. Aktivně se hlásili.

2. Představení talk show Jeden na jednoho a vybraného hosta

Žáci znali Libora Kozáka, jelikož v nedávné době působil právě ve Slovanu Liberec. Doložili to informacemi z jeho fotbalového životopisu. Tato skutečnost nebyla pro mě překvapením. Moderátora talk show však neznali.

3. Práce s textem – gramatické úkoly

Vyvolání žáci doplňují i nahrazují vhodnými synonymy chybějící slovo. Neznají původní význam chybějícího slova („peripetie“ - rozhodující obrat). Jiný žák správně určil vzor slova peripetie, dle kterého slovo deklinujeme.

Zazněla chybná synonyma jako: *problém, konflikt, zranění*.

Žáci byli upozorněni na jiný věcný význam. V návaznosti na toto cvičení žáci správně jmenovali další slova s posunutým lexikálním významem např.: limonáda či derby.

4. Empatie a myšlení v souvislostech

Žáci se prokázali empatickou dovedností a reálně predikují své vyrovnání se s problémem, jako je zranění.

Sobišek: „Co byste dělal, kdyby angažmá ve Slovanu nevyšlo?“

Vyvolaný žák by si chtěl v případě zranění doplnit vysokoškolské vzdělání v oboru financí a marketingu, jiný by se pokoušel otevřít si vlastní restauraci či vinotéku.

5. Odhalení chybných aspektů mluveného projevu + interpretace komunikátu

Vyvolaný žák by nic nezměnil, nepřidalo mu nic chybné. Naopak další žák by použil jiný tvar koncovky podstatného jména – *stranami*. Jiný žák by odpověď zestručnil, nepoužíval by hezitační zvuk. Po čase na rozmyšlenou žáci měli

odpověď přepsat a přitom nezměnit její význam. Zazněla věta: „*Tak zkrátka vím, že tady byl agent, se kterým jsem spolupracoval, aby mě dostal do Lazia. Ten navázal kontakt s Laziem a Opavou. To se mezi nimi řešilo. A to Lazio se na mě bilo podívat.*“

Další žák pojmenoval výplňkové slovo *vlastně*.

6. Slovní spojení/metafory a jejich přenesený význam

Vyvolání žáci správně definovali význam metafor v Kozákově projevu:

Škola: Učil se jako ve škole

Peklo: Nebylo to jednoduchý

7. Rozpoznání větných členů

Aktivita trvala déle, než jsem předpokládal. Žáci určovali větné členy, v odpovědích se nevyskytla žádná chyba. Žáci si všimli, že *Bez frází* je vnímáno jako jedno slovo.

„*V rozhovoru pro „Bez frází“ jste řekl, že se chcete cítit jako král“ –*

8. Zadání domácího úkolu

Žákům jsem zadal úkol zaznamenat nespisovné výrazy v projevu Libora Kozáka. Žáci neměli k zadání žádný dotaz.

Neuskutečněné aktivity

Z důvodu technických potíží a časové tísní se neuskutečnily tyto aktivity:

Rozbor stavby slova

Žák provede rozbor stavby slova a definuje jeho význam

„*Chci být nebezpečnej*“

Přenesený význam slov

Žák prokáže porozumění textu a doplní vhodnými slovy.

„Z těch 7 gólů, 6 jich bylo tady na stadionu U Nisy, _Doma_____? Proč to tak nepadá i VENKU?“

Osobní reflexe z 2. odučené hodiny

Tato hodina byla svižnější oproti té minulé. Zklamal mě přístup některých žáků, jelikož vůbec nereagovali na mé podněty. Opět jsem nestihl vše, co jsem chtěl. Žáci ocenili, že jsem vybral hosta, který jim byl skutečně bližší, a to ze Slovanu Liberec. Jednalo se o hodinu komplexnějšího charakteru. Najdeme zde prvky z jazykové, ale i komunikační výchovy. Překvapilo mě, že nikdo z žáků nevěděl lexikální význam slova peripetie. Vyvolaní žáci vcelku obstojně dokázali shrnout odpověď Libora Kozáka, tedy zapojit čtenářskou gramotnost a vyhodnotit klíčové informace. Mile mě potěšil jejich přístup k případnému zranění a tedy důležitost vzdělání v současné době. Žáci byli velmi aktivní při společné kontrole domácího úkolu. Celková atmosféra byla uvolněnější než v předchozí hodině. Hodinu hodnotím jako zdařilou.

9.5 Příprava 3 – Blikanec Tomáše Řepky

Výchovně – vzdělávací cíl: Žák s oporou v Internetové jazykové příručce dokáže aplikovat pravidla skloňování vlastních jmen cizího původu

1. Kontrola DÚ

Společná kontrola, vybraní žáci přečtou nespisovné výrazy, které našli v předchozí talk show Jeden na jednoho.

2. Představení talk show Blikanec Tomáše Řepky

Žáci budou seznámeni s talk show, jejím moderátorem a hostem.

3. Tvoření nových pojmenování

Žáci vymyslí názvy svých potenciální talk show se sportovní tematikou.

4. Určování spisovných tvarů a padů

Žáci určí správný tvar a pád jména, které je cizího původu. Jména byla inspirována z talk show Tomáše Řepky a jeho hosta Tomáše Skuhravého.

Chtěl bys hrát někdy s (Maradona)? Německo se muselo obejít bez (Matthäus), mluví se také o (Klinsmann), který zranil (Baggio) v roce 1992. Dva roky před tím do (Itálie, Janov) přichází (Tomáš Skuhravý), který byl zastupován (Pavel Paska). Když jsme u Itálie, nezapomínejme na (Marco van Basten), jehož kořeny sahají do Nizozemska. Fotbal v Itálie byl vždy velmi populární. Atraktivitu zvýšil příchod (C. Ronaldo,) reprezentant (Portugalosko). V roce 1998 byl Zlatý míč přebírán (Zinédine Zidane). Víte, jaká přezdívka patřila (Michael Owen)?

5. Zájmena a porozumění textu:

Dát prostor těm mladejm my jsme Česká republika. My nebudeme nikdy jako Barcelona jako Real Madrid bohužel ale určitě prezidenta mají supr, super byznysman to můžu říci ale ten fotbal to nikdo o něm nemůže říct, jestli 13 let není v Champions league ?

Žáci dostanou 2 minuty na vyhledání zájmen z úryvku talk show a určí jejich druh.

6. Komparace vybraných talk show

Cílem této aktivity bylo na základě jednotlivých faktorů charakterizovat jednotlivé talk show a zároveň popsat, který moderátor se nejbližší svým projevem přiblížil spisovnému českému jazyku.

Moderátoři	Prostředí	Odhadované vzdělání,	Technické provedení	Oblečení	Způsob vyjadřování	Co spojuje pořady?
Bosák						
Sobišek						
Řepka						

Na základě získaných zkušeností žáci vyplní tabulku, odpoví na otázky: Kdo se bude dívat na talk show jinak než do teďka? Láká vás vlastní talk show? V závěru budou pozváni na talk show s Michalem Fukalou. Příprava online setkání nebyla jednoduchá, jelikož žáci v této době mohli trénovat ve skupinkách. Docházelo při domluvě k časovému překrývání. Nakonec byl nalezen časový průsečík

9.6 Reflexe třetí odučené hodiny - Blikanec Tomáše Řepky

1. Kontrola DÚ

Vybraní žáci přečetli nespisovné výrazy, které obsahoval projev Libora Kozáka.
Např.: chcu, vostý, těžký....

2. Představení talk show Tomáše Řepky a jeho hosta

Žáci tuto talk show neznali, vybraný žák dokázal definovat, co je to „blikanec“ a jak souvisí s moderátorem. Tomáše Skuhravé žáci neznali.

3. Tvoření nových pojmenování

V této aktivitě žáci vytváří názvy svých vlastních talk show. Při kontrole zazní:

Co, jak, kdy, kde; hádačka; žlutá karta

4. Určování spisovných tvarů a pádů

Žáci zde měli 3 minuty na samotné vypracování úkolu, poté následovala společná kontrola. Vyvolaní žáci utvořili správný tvar vlastní jména a určili i správný pád. Měli k dispozici internetovou jazykovou příručku.

5. Shrnutí vybraných talk show

Žáci vyplnili shrnující tabulku, která se vázala k vybraným talk show.

Porozuměli všem kritériím. Žáci nejvíce oceňovali talk show Davida Sobiška, jelikož probíhala v libereckém prostředí. Moderátor se vyjadřoval velmi kultivovaně, tuto skutečnost posílil svým oblečením. Žáci díky spisovné češtině dále správně odhadli, že se jedná o profesionálního žurnalistu, ocenili také prostříhy z Kozákovy kariéry v průběhu samotného rozhovoru. V talk show Jaromíra Bosáka si žáci všimli místy nespisovných výrazů z úst samotného Bosáka. Jako nejméně seriózní byl označován Řepkův Blikanec. Dle způsobu vyjadřování nebo prostředí samotné talk show. Žáci byli velmi aktivní a často se hlásili o slovo.

6. Závěr a pozvánka

3 žáci se vyjádřili, že se od nynějška budou dívat na talk show z hlediska těchto kritérií, budou sledovat způsoby vyjadřování jednotlivých moderátorů. Všichni byli pozváni na setkání s Michalem Fukalou.

7. Neuskutečněné aktivity

Zájmena a porozumění textu:

Dát prostor těm mladejm my jsme Česká republika. My nebudeme nikdy jako Barcelona jako Real Madrid bohužel ale určitě prezidenta mají supr, super byznsyman to můžu říci ale ten fotbal to nikdo o něm nemůže říct, jestli 13 let není v Champions league ?

Žáci dostanou 2 minuty na vyhledání zájmen z úryvku talk show a určí jejich druh.

Osobní reflexe třetí odučené hodiny

Závěrečná hodina měla příjemnou atmosféru. Žáci již byli zvyklí na tento režim hodin. Jsem rád, že zde vznikl prostor pro diskuzi, která je bavila. Dále také žáci mohli vyzkoušet jinou činnost, která opět vycházela z probírané talk show. Nepřekvapilo mě, že znají Tomáše Řepku, i když je to hráč, který ukončil profesionální kariéru. Tuto hodinu jsem opět toho měl přichystaného více, ale nevyužili jsme to. Hodina byla zaměřena na jazykovou, komunikační a slohovou výchovu. Žáci shrnuli a zhodnotili všechny talk show, kterými jsme se v předchozím čase zabývali.

Překvapilo mě, že žáci nejvíce oceňovali talk show Davida Sobiška, jelikož to je člověk, kterého do té chvíle neznali. Jsem rád, že zde proběhla komparace jednotlivých talk show. V závěru žáci přislíbili účast na online talk show s Michalem Fukalou, hráčem A týmu Slovanu Liberec.

9.7 Příprava 4 talk show s Michalem Fukalou

Žáci si připraví otázky na Michala Fukalu, hráče A – týmu F C Slovan Liberec. Setkání s tímto hráčem proběhne na v online podobě na platformě M. Teams. Během setkání se budou v tázání střídat. Talk show je plánovaná na 60 minut. Učitel položí první otázku, tím namotivuje žáky i hosta. Domníváme se, že tato skutečnost by mohla žákům posloužit jako silná motivace do jejich případné budoucí fotbalové kariéry.

9.8 Reflexe 4 hodiny – online setkání s Michalem Fukalou

Poslední online setkání bylo specifické, jelikož se jednalo talk show, ve které hráli roli moderátora žáci. Jejich hostem byl mládežnický fotbalový reprezentant Michal Fukala, který zároveň působí v klubu FC Slovan Liberec. Jedná se o velmi mladého hráče, který se narodil 22. 10. 2000.

Cílem tohoto online setkání bylo vytvořit sportovní talk show s atraktivním hostem pro žáky, kteří bezprostředně mohou vstupovat do komunikačního procesu.

Cílem tohoto setkání bylo namotivovat žáky, poskytnout jim co nejvíce informací a přiblížit jim cestu do profesionálního fotbalu. Učitel v tomto online setkání nehrál stěžejní roli, tak jako v předchozí on-line hodinách. Žáci se mohli Michala Fukaly zeptat na cokoliv.

Atmosféra během online setkání byla pohodová a přátelská. Hostovi odpovědi na žákovské otázky můžeme označit za vyčerpávající. Ústředním tématem našeho setkání/ talk show byl fotbal.

Žáci pokládali osobní otázky přímo na hosta, např.: Jestli má Michal Fukala nějaké předzápasové rituály nebo jaké jsou jeho herní přednosti a slabiny. Přiblížil atmosféru v kabině FC Slovanu Liberec. Žáci se dozvěděli, jaké ambice má Michal Fukala po kariéře, kdo je jeho fotbalovým vzorem a také jak tráví volný čas. Dále je zajímaly jeho názory na nejen fotbalová témata. Např. ohledně blížícího se mistrovství Evropy, zmínil i kauzu bývalého fotbalisty FC Slovan Liberec Ondřeje Kúdely. Michal Fukala také vyjádřil své ambice do budoucna. Popsal pracovní morálku v týmu a co nastane, pokud se nedodrží. Přiblížil podrobnosti kolem jiného sportování u profesionálních fotbalistů.

Žáci prostřednictvím tohoto online setkání měli možnost poznat Michala Fukalu i z jiné než fotbalové roviny. Jak již bylo zmíněno atmosféra v průběhu online setkání byla příjemná. V promluvách žáků i hosta můžeme najít pokus o vtip či nadsázku, což je jedním z hlavních aspektů formátu talk show.

Žáci se na Michala Fukalu připravili. V průběhu setkání jsme nezaznamenali delší pauzu, nevyskytly se žádné technické potíže, jak tomu bylo u předchozí online setkání. Celé setkání mělo dobré tempo.

Domníváme se, že žáky setkání bavilo a zároveň motivovalo. Doufáme, že si odnesli užitečné rady a poznatky nejen do fotbalového života. Cíl tohoto setkání byl naplněn. Žáci dokázali položit otázku, předvedli schopnost argumentace a zároveň orientaci v mediálním světě. Tímto setkáním jsme propojili informace, které se týkají výše zmíněného textocentrismu a situačnosti, což jen posílí jejich vnitřní motivaci. O fotbale totiž mluví každý den a jsem rád, že se podařilo propojit výstupy z komunikační výchovy s někým, koho mohu vnímat jako vzor. Obecně lze říci, že žáci mě velmi překvapili, jak zodpovědně k setkání s hostem přistoupili. Prokázali zájem a orientaci v dané problematice.

Reflexe odučených hodin

Hodiny inspirované sportovní talk show probíhaly kvůli pandemické situaci v online prostředí. Celkově jsme pokryli čtyři vyučovací hodiny. Hlavními těžišti v hodinách byly tři sportovní talk show. Jednalo se o Ušák Jaromíra Bosáka, Jeden na jednoho David Sobiška a Blikanec Tomáše Řepky. Každá tato talk show byla vnímána jako hlavní komunikát k hodině českého jazyka a literatury.

Specifičností celého vyučovacího procesu bylo to, že probíhal distančně. Žáci i přes tento handicap dokázali spolupracovat. Místy se objevily technické potíže, které výuku zpomalovaly. Občas žáci na učitelkou výzvu vůbec nereagovali.

V průběhu výuky jsem z pozice učitele dával až příliš mnoho času na rozmyšlení. Hodina poté ztrácela tempo. Jsem rád, že jsme se ve výuce dostali k přístavku, což byl pro žáky nový pojem, který spadá do jazykové výuky. Žáci toto učivo do té doby neprobírali. V jednotlivých jazykových cvičeních jsem zaznamenával to, co mi vybraní žáci diktovali při společné činnosti. Např.: zaznamenávání pravopisných chyb. Napomáhalo to k lepší orientaci ve vyučovacím procesu pro učitele i žáky. K rychlejšímu tempu v hodině přispěl i fakt, že jsem měl k dispozici seznam žáků.

V pořadí třetí hodině chybělo žákům pracovní nasazení. I přes tuto skutečnost se podařila vzájemná komparace vybraných talk show. Jako pozitivní zpětnou vazbu můžeme vnímat to, že žáci od chvíle, kdy jsme tematizovali formát talk show, se na něj budou dívat kriticky. Dle kritérií, jež jsou zmíněna v tabulce. Toto hodnotím jako výbornou zpětnou vazbu.

Jako negativní rys odučených hodin hodnotíme nedostatečnou zpětnou vazbu od samotných žáků. Hodiny také doprovázely občasné technické potíže, což snižovalo efektivitu odučených hodin. V průběhu online setkávání žáci nebyli zkoušeni z probraného učiva. Tuto skutečnost můžeme vnímat negativně. Na druhou stranu jsme rádi za to, že i přes zhoršené podmínky, díky pandemické situaci, žáci mohli zaznamenat, že se český jazyk dá vyučovat zábavnější formou a metodou. Žáci dle mého názoru byli více motivováni do spolupráce s učitelem. Domníváme se, že to pro ně bylo příjemné oživení výuky. Pozitivní atmosféru celého projektu dokazuje velmi silná iniciativa ze strany žáků v rámci poslední online setkání, kdy byl naším hostem Michal Fukala. Žáci si mohli vyzkoušet roli moderátora i diváka/posluchače zároveň. Host byl velice přívětivý. Domníváme se, že jej setkání taktéž obohatilo a potěšilo.

10 Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo naznačit možnosti didaktizace obsahu sportovních talk show, které akcentují fotbalová témata. Práce obsahuje návrhy plánů několika vyučovacích jednotek. Vyučovací hodiny byly realizovány v důsledku pandemie Covid – 19 distanční formou.

I přes vysokou náročnost společenské situace jsme dospěli k názoru, že hlavní cíl této práce byl splněn. Tedy skrze živý a atraktivní komunikát (v našem případě vybrané sekvence dílů sportovní talk show) naplnit vybrané očekávané výstupy v předmětu český jazyk. Aktivity byly cíleny na komunikační a slohovou výchovu a jazykovou výchovu.

Každá vyučovací jednotka byla inspirovaná jinou sportovní talk show. Jsem rád, že žáci v závěru provedli komparaci vybraných talk show. Vyšší efektivitu tohoto typu výuky podporuje i fakt, že hodiny probíhaly ve speciální fotbalové třídě. Jednalo se o 8. ročník Základní školy Barvířská v Liberci.

Součástí praktické části diplomové práce bylo i online setkání/ talk show s profesionálním fotbalistou FC Slovan Liberec, mládežnickým reprezentantem Michalem Fukalou. Během tohoto setkání si žáci vyzkoušeli roli moderátora a diváka talk show. Toto setkání považuji za zdařilé. Závěrem musíme konstatovat, že v průběhu všech online setkání byly akcentovány vybrané klíčové kompetence a průřezová témata.

V teoretické části práce jsme představili formát talk show, jeho historii a pravidla. Dále jsme definovali námi zvolený subžánr talk show, tedy sportovní talk show, a jeho specifika.

Poté jsme charakterizovali vybrané sportovní talk show, jež byly využity v hodinách. Jednalo se o Ušák Jaromíra Bosáka, Jeden na jednoho Davida Sobiška a Blikanec Tomáše Řepky Tyto sportovní talk show akcentují fotbalové prostředí. U jejích aktérů

jsme provedli analýzu jazykového projevu. Pozornost jsme věnovali fonetické, lexikální a morfologické rovině tří vybraných sportovních talk show.

11 Zdroje

Internetové

ČERNÝ, Jakub. *Mediální analýza talk show Jana Krause se zaměřením na navazování kontaktu*. Praha, 2013. s. 4 Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Otakar Šoltys, CSc.

HOFFMANNOVÁ Jana. SPONTÁNNÍ DIALOG. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2017. URL: [https://www.czechency.org/slovník/SPONTÁNNÍ DIALOG](https://www.czechency.org/slovník/SPONTÁNNÍ_DIALOG) [cit. 2021-06-20]

KOPŘIVOVÁ, Jitka. *Srovnání misantropní talk show Show Jana Krause a filantropní talk show Marka Ebena Na plovárně*. Praha, 2015. s. 7 Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Irena Carpentier Reifová, Ph.D.

MARKOVÁ, Ivana, Olga MÜLLEROVÁ a Jana HOFFMANNOVÁ. Od teorie dialogu k institucionální komunikaci. *Slovo a slovesnost* [online]. 1999, **60**(3), 195-213 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3848>.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2021. s. 142 [cit. 2021-04-26]. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021-s-vyznacenyimi-zmenami.pdf>

SVOBODOVÁ, Diana. Anglické výrazy v českém publicistickém stylu. *Naše řeč* [online]. Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, 1996 [cit. 2021-06-27]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=7305>

ŠLAPAL, M., KOŠTÁLOVÁ, H., HAUSENBLAS, O., *Metodika rozvoje čtenářství a čtenářské gramotnosti* [online]

Odkaz na moderátory a jednotlivé talk show

Ušák Jaromíra Bosáka: <https://www.youtube.com/watch?v=fafqppifjZg>

Jeden na jednoho: <https://www.youtube.com/watch?v=SEVctb6VpmE>

Blikanec Tomáše Řepky: https://www.youtube.com/watch?v=1PI_rvgrNKs

<https://zivotopis.osobnosti.cz/jaromir-bosak.php>

<https://cz.linkedin.com/in/david-sobi%C5%A1ek-595b47137>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Tom%C3%A1%C5%A1_%C5%98epka

Bibliografie

BEDNAŘÍK, Petr. Talk show. In *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

ČMEJRKOVÁ, Světlá a Jana HOFFMANNOVÁ, ed. *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1034-3.

ČMEJRKOVÁ, Světlá a Jana HOFFMANNOVÁ. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia, 2011. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-1970-7.

ČMEJRKOVÁ, Světlá. *Styl mediálních dialogů*. Praha: Academia, 2013. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2267-7.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.

KORDA, Jakub. *Úvod do studia televize 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3611-1.

MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0174-8.

ORLEBAR, Jeremy. *Kniha o televizi*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012. ISBN 978-80-7331-246-6.

ŠTĚPÁNÍK, Stanislav, Eva HÁJKOVÁ, Klára ELIÁŠKOVÁ, Ludmila LIPTÁKOVÁ a Marta SZYMAŇSKA. *Školní výpravy do krajiny češtiny: didaktika českého jazyka pro základní školy*. Plzeň: Fraus, 2020. ISBN 978-80-7489-595-1.

